

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA EFECTUADA AL
CARRER DELA PALLA, 19-21. (DISTRICTE DE CIUTAT VELLA,
BARCELONA)

Codi Servei Arqueologia Ajuntament de Barcelona: 158/17.

Dates de la intervenció / Núm. Exp DGPC / Direcció :

Del 27 al 29 de desembre de 2017 / 1-21280 / N. Nebot

Del 2 al 12 de gener de 2018 / 1-21281 / N. Nebot

Del 17 al 23 de febrer de 2018 / 2-21521 / N. Nebot

Del 2 al 29 de març de 2018 / 3-21610 / N. Nebot

Del 25 de juliol al 14 d'agost de 2018/ 5-22.359 / I. Moreno

Del 20 al 31 d'agost de 2018 / 6-22492 / M. Nolla

IÑAKI MORENO EXPÓSITO
MARTA NOLLA ENFEDAQUE
NOEMÍ NEBOT PICH
Mataró, febrer del 2020

ÍNDEX

1.	FITXA TÈCNICA.....	4
2.	INTRODUCCIÓ	5
3.	ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC	7
4.	NOTÍCIES HISTÒRIQUES I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS	11
4.1.	Antecedents històrics.....	11
4.2.	L'Hospital de Sant Sever.	14
4.3.	Antecedents arqueològics.....	14
5.	METODOLOGIA.....	22
6.	DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS.....	23
7.	CONCLUSIONS	27
8.	BIBLIOGRAFIA.....	29
9.	DOCUMENTACIÓ GRÀFICA.....	30
9.1.	Documentació fotogràfica.	30
9.2.	Documentació Planimètrica.	42

ANNEXES: REPERTORI ESTRATIGRÀFIC
INVENTARI DELS MATERIALS

1. **FITXA TÈCNICA**

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Carrer de la Palla, 19-21.
UBICACIÓ	Barri Gòtic. Districte de Ciutat Vella (Barcelona).
COORDENADES UTM Fus31N ETRS89 (UB/ITC)	X: 430973.1 Y: 4581662.1 Z: 9 msnm
CONTEXT	Zona urbana.
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre.
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i/o excavació.
DATES D'INTERVENCIÓ	Febrer-agost del 2018.
PROMOTOR	Casacuberta Villamil, S.L.
EQUIP TÈCNIC	Arqueòlegs Directors: Noemi Nebot Pich Iñaki Moreno Expósito Marta Nolla Enfedaque

2. INTRODUCCIÓ

La present memòria recull els resultats de la intervenció arqueològica efectuada al carrer de la Palla 19-21 (Districte de Ciutat Vella de Barcelona), entre els mesos de febrer i d'agost del 2018, per part de l'empresa **ATICS, S.L. *Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric***, sota la direcció tècnica i científica dels arqueòlegs **Noemi Nebot Pich, Iñaki Moreno Expósito i Marta Nolla Enfedaque** amb la supervisió del Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona i del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

Els treballs d'intervenció arqueològica van estar motivats pel projecte d'instal·lació d'una Estació Transformadora a l'edifici, el qual està en fase de rehabilitació per part de la promotora Casacuberta Villamil, S.L.

La zona afectada per l'actuació s'inclou en una Zona d'Interès Arqueològic, motiu pel qual va ser necessària la realització del control arqueològic dels rebaixos necessaris per instal·lar l'ET.

Ubicació de la intervenció arqueològica.

Els motius d'aquesta intervenció, tal com s'expliquen en el Projecte d'Intervenció Arqueològica redactat pel Servei d'Arqueologia de Barcelona, venen donats per la

rellevància potencial de l'estudi del subsòl en aquest indret, estretament vinculat amb un sector històric molt important de la ciutat de Barcelona.

La intervenció arqueològica i el control de les tasques preliminars a l'execució del projecte, s'efectuaren seguint el procediment establert per la llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, i el Decret 78/2002 de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

La transcendència històrica del sector que ens ocupa i la protecció de la que gaudeix l'edifici i la finca es basa a grans trets en:

1. El lloc de la intervenció és a l'exterior del recinte de la ciutat romana de Barcino, molt a prop de la muralla.
2. Edifici inclòs al Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Històric-Artístic de la Ciutat de Barcelona, Categoria B, cap. II, fitxa 558. També es troba inclòs dins del conjunt del sector de les Muralles Romanes, Categoria C, cap VI, tipus IV, fitxa 536.
3. Aquest edifici està inclòs al Pla Especial del Patrimoni Arquitectònic i Catàleg del Districte 1, Sector Central, Nivell C / SM, núm. element 139 i dins el Conjunt Especial del Sector de les Muralles Romanes, núm. element 134.
4. Edifici inclòs en el Conjunt Especial del Sector de les Muralles Romanes; element número 134-C. Nivell de protecció C: Bé d'interès urbanístic. Qualificació urbanística: 12b(p).

3. ENTORN GEOLÒGIC i GEOGRÀFIC

La comarca del Barcelonès, comprèn el territori existent entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut com a Collserola i delimitat pels rius Llobregat i Besòs. Des del punt de vista morfològic s'aprecien dues grans unitats, la Serralada de Collserola i el Pla de Barcelona.

A la Serra de Collserola hi trobem una formació de horst compostat per materials granítics i esquistosos, limitat al Nord pel Vallès (Sector central de la Depressió Prelitoral), a Llevant amb el Turó de Roquetes (Besòs), al Sud el Turó de Valldaura i a l'Oest pel Llobregat.

El Pla es troba obert a mar i limitat al nord per la Serralada Litoral i a migjorn per la falla que segueix ran de mar des del Garraf i el turó de Montjuïc fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs. La falla, originada en el moment de la fractura del Massís Català -Balear, va dibuixar el que a grans trets havia de ser la costa catalana.

En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, sedimentaren dipòsits marins dels quals són testimoni una sèrie de petits i suaus turons (dels Ollers, del Tàber, de les Falzies, de la Bota). La falla es fa visible al Pla, ja que si des de Collserola els dipòsits baixen d'una manera continuada, suau i regular, al punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample es produeix una ruptura amb la presència d'un salt d'uns 20 metres, clarament observable en la morfologia urbana (les baixades de Jonqueres, de la Via Laietana, els carrers d'Estruc, de les Moles o de Jovellanos). Aquest salt fou aprofitat per la defensa de la ciutat situant-hi les muralles o a nivell econòmic, explotat amb la ubicació de diversos molins a la zona coneguda com de les moles (actual carrer de les Moles).

De l'esglaió cap a mar hi ha un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïnals i el corrent litoral. En aquest sector del pla es formaren maresmes i estanyols que ja no existeixen a l'actualitat per la reculada del mar i com a conseqüència d'una intensa urbanització. Malgrat això, molts d'ells han continuat vius en els topònims de la ciutat: Banyols a la marina de Provençals, la Llavineria al Portal Nou, la Llacuna i la Llanera al Llobregat o l'estany del Cagalell a la zona del Port.

Litològicament el material quaternari es pot dividir en dues unitats. Per una banda hi ha la plataforma superior, que s'inicia des del peu de la Serralada del Tibidabo i baixa fins al mar. Es troba molt afectada per l'acció dels torrents, és on s'assenta la ciutat, sobre tot el sector antic. El substrat presenta argiles i sorres grogues pliocèniques damunt de les quals trobem els derrubis quaternaris molt potents, graves anguloses dins d'una matriu d'argiles vermelles que provenen de la zona del Tibidabo per aportacions torrencials. D'altra banda, hi ha la plataforma baixa, que va del graó o talús erosiu de 20 o 30 metres de desnivell fins a la línia de costa. Està constituïda per la formació de les terrasses i deltes dels rius Llobregat i Besòs (Palet, 1994).

L'acció sedimentària de la plataforma presenta una sèrie de característiques que ha permès definir-la com un procés cíclic. Sembla que allà on l'efecte dels torrents no ha estat tan violent, es poden diferenciar tres nivells que es superposen quasi sempre en el mateix ordre i que es repeteix cíclicament unes tres vegades, és per aquest motiu que se'l coneix com "tricycle" (Palet, 1994). Aquests nivells són de baix a dalt:

- argiles vermelles de procedència col·luvial i que seria la conseqüència d'un sòl format en condicions de clima semblant al de les regions tropicals humides, es a dir, una fase humida i una altra de seca.
- llims groguencs d'origen eòlic, *loess*, i que sembla que es formarien amb un clima sec i fred.
- per últim, trobem el torturà, aquestes crostes calcàries s'haurien format en períodes de transició entre els dos climes anteriors, és a dir, més humit que durant el loess perquè hi hagués circulació de carbonat càlcic, però més càlid que el primer nivell, per tal que s'evaporés l'aigua.

En aquests nivells anirien incidint els diferents torrents i rieres, encaixant-se i produint formacions al·luvials i col·luvials de llims i argiles poc consolidades, la qual cosa explicaria l'aparició esporàdica de llengües de còdols i graves que trenca aquest cicle.

La present intervenció arqueològica s'ha portat a terme al nucli antic de Barcelona, concretament al barri del Palau, a l'interior de l'edifici situat al carrer de Riudarenes, 5-7-9, en un carreró sense sortida ubicat entre els carrers del Regomir i d'Ataülf.

El terme municipal de Barcelona arriba a una extensió de 1.754.900 h i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 Km d'amplada limitada al NW per la Serra de Collserola (que culmina a 512 metres amb el Tibidabo), entre els sectors deltaics del

Llobregat i el Besòs. La seva funció de capital ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord - Sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besòs - Congost - Ter) i que accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell el primer i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon.

La funció de capital de Barcelona ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica del Pla, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció nord - sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besòs - Congost - Ter); accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell, el primer, i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon¹.

En aquesta plana, quasi completament urbanitzada avui, es destaquen unes zones clarament distingibles²:

a) El nucli antic, que restà clos fins a la desaparició de les muralles, a mitjans del segle XIX. Proper a la mar, està dominat pel sud pel gran promontori de Montjuïc, que s'aixeca suaument sobre el Pla i cau bruscament sobre la mar, facilitant així la defensa del litoral. En aquesta zona hi podem diferenciar tres àrees:

- un nucli central, damunt el Mont Tàber, que correspon a la primitiva ciutat romana. És justament en aquesta àrea on s'ha portat a terme la intervenció que ens ocupa.
- al voltant d'aquest nucli central trobem tot un seguit de petites viles que es van formar en època medieval i que s'inclogueren dins el perímetre de les muralles aixecades els segles XIII-XIV: les vilanoves del Pi, de Santa Anna, de la Mercè, de Sant Cugat, de Sant Pere, de Santa Maria del Mar o dels Arcs, entre d'altres.
- els darrers sectors del nucli antic de la ciutat, és a dir, la Rambla i el Raval, que començaren a ser urbanitzats quan van quedar inclosos dins del tercer recinte fortificat, entre la segona meitat del segle XIV i la primeria del XV.

b) Una sèrie de petits nuclis de poblament més densos, antics pobles forans creats a l'entorn de la ciutat, sense possibilitat d'aproximar-se a la Barcelona emmurallada per

¹ AD, 1982: 68.

² Op. cit, 1982: 68.

evidents raons estratègiques. No fou fins a darreries del segle XIX i principis del XX, una vegada enderrocades les muralles, que anaren essent annexionats a la ciutat.

Una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX (l'Eixample del Pla Cerdà), quan caigueren les muralles medievals que encotillaven el creixement urbanístic de la ciutat. L'Eixample va representar la unió entre la Barcelona vella i els municipis del Pla (que, com ja hem dit, acabarien formant part de la ciutat a partir de la fi del segle), i permeté alhora el creixement demogràfic i urbanístic modern, ultrapassat els darrers decennis per un creixement sovint caòtic i incontrolat que ha arribat, amb caràcter marcadament suburbial, als racons més extrems de la plana i ha amenaçat tota la muntanya.

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

4.1. Antecedents històrics.

L'indret on s'ha dut a terme la present intervenció està situat dins de l'espai ocupat per la *Colonia Iulia Augusta Faventia Paterna Barcino*, fundada pocs anys abans de la nostra era sobre el mont Tàber.

Més concretament, la intervenció s'ha realitzat a l'exterior immediat del quadrant meridional de la ciutat, en una àrea relativament pròxima tant al fòrum cívic com al *vallum* o muralla, que aproximadament transcorria pels carrers actuals següents: Plaça Nova, avinguda de la Catedral, carrer Tapineria, places Ramon Berenguer el Gran i de l'Àngel, carrer del Sotstinent Navarro, plaça Traginers, carrers Correu Vell, del Regomir, d'en Gignàs, d'Avinyó, dels Banys Nous i de la Palla³. Els límits físics de la ciutat, doncs, formaven un octàgon allargat, derivat de la planta rectangular dels campaments militars romans, però amb els angles retallats, ja que fou necessari adaptar-se a la topografia del terreny. Pel costat de mar, molt a prop de l'actual zona d'intervenció arqueològica, el polígon era modificat per la presència d'un cos quadrangular o *castellum*.⁴

El traçat en retícula regular dels carrers de la ciutat ha estat demostrat arqueològicament, i, en molts casos, ha perdurat amb lleugeres modificacions al llarg dels anys. En aquest sentit, cal destacar per la seva importància els eixos formats pels carrers del Bisbe–de la Ciutat i Llibreteria–del Call, que corresponen al *decumanus* i el *cardo* principals, respectivament, els quals menaven a les quatre portes de la ciutat⁵: al nord-est (Plaça Nova), la *Decumana*; al sud-est (Regomir), la *Pretoriana*; al nord-oest (Llibreteria, plaça de l'Àngel), *Porta Principalis Sinistra*; i al sud-oest (Call), *Porta Principalis Dextra*.⁶

³ Recordem que el perímetre de la muralla augustal es manté en la muralla baiximperial :PUIG, (1999).

⁴ PUIG, F. (1999).

⁵ PUIG, F. (1999).

⁶ GRANADOS, O.(1976).

Durant molts segles, la ciutat va viure reclosa dins el perímetre delimitat per la muralla romana. Ara bé, aquesta passà de ser un bé col·lectiu a ser-ne un de privat, ja que la seva defensa quedà assignada, en els seus diversos trams, a cada un dels senyors civils i eclesiàstics que dominaven la ciutat. D'aquesta manera, durant l'alta edat mitjana, els quatre portals de la muralla (que havien estat reforçats i convertits en castells arran de les lluites entre francs i musulmans) quedaren reservats al comte, al vescomte i al Capítol de la Catedral.⁷

A partir de la darrereria del segle X, i, sobretot, durant els segles XI i XII, es va produir un creixement demogràfic, fruit de diversos processos, que comportà l'aparició de *vilanoves* al voltant de la ciutat romana, la qual, tot i la nova situació, conservà les funcions de centre polític, religiós i simbòlic⁸.

Paral·lelament a l'eclosió dels nous nuclis, a l'interior del recinte emmurallat es produïren importants canvis, especialment al darrer terç del segle XI i als inicis del XII: d'una banda, hi hagué un fenomen de densificació (s'ompliren molts buits, fins aleshores encara abundants) i, de l'altra, es referen els edificis, molts dels quals eren autèntics casalots construïts precipitadament després del saqueig d'Almanson al segle X. Durant tot aquest procés, la muralla continuà essent un element fonamental, ja que la majoria de les cases ben valorades del recinte, i no únicament les de les màximes autoritats, incloïen part de la muralla i, sobretot, torres (que sovint adoptaven el nom de qui les ocupava)⁹. En aquesta línia, l'any 1134, l'orde militar dels templers passà a ser propietària de les anomenades "cases d'en Gallifa", unes cases amb torres i murs de la muralla romana, prop del Castell del Regomir (antiga Porta Pretoriana). Aquests edificis ocupaven aproximadament l'illa de cases que en l'actualitat formen els carrers d'Ataülf, de Palau, dels Templers i de la Comtessa de Sobradiel, zona on es construiria un palau urbà fortificat: la seu de la Comanda del Temple de Barcelona¹⁰.

⁷ GARCÍA I GUÀRDIA (1986).

⁸ GARCÍA I GUÀRDIA (1986).

⁹ GARCÍA I GUÀRDIA (1986).

¹⁰ FUGUET, (1982). Si bé Albert Garcia i Manuel Guàrdia afirmen que els templers adquiriren, l'any 1132, el Castell del Regomir i gran part de la muralla fins al Castell Nou (a l'antiga Porta Principalis Dextra) (Garcia i Guàrdia, 1986: 13, fig. 5), sembla que l'any 1134 fou la data més

L'important augment de la població a la ciutat i els seus voltants, provocà, d'una banda, la unió progressiva de les diverses *vilanoves* i, de l'altra, la difuminació dels límits entre el nucli d'origen romà i el teixit urbà que s'havia anat formant al seu exterior. De fet, els murs romans havien perdut tot valor defensiu i s'havien convertit en un obstacle que impedia la connexió entre la ciutat i el suburbi. En conseqüència, els templers, que, com s'ha dit més amunt, des del segle XII dominaven una gran extensió dins el nucli d'origen romà, l'any 1253 obriren vies a través de les muralles i connectaren per diversos punts el recinte romà amb els barris que s'anaven consolidant fora muralles. Un dels punts de nova obertura fou la baixada que posteriorment s'anomenà de Sant Miquel, molt pròxima a l'església de Sant Miquel, que havia estat construïda a la darrera del segle X sobre les antigues termes romanes¹¹.

L'aparició de les diverses *vilanoves* al voltant de la ciutat va generar la necessitat de protegir-les dins d'un recinte fortificat, la construcció del qual es va iniciar durant la segona meitat del segle XIII. El perímetre de la nova muralla, si prenem com a referència el traçat urbà actual, aproximadament pujava Rambla amunt, girava a la plaça de Catalunya en direcció a la plaça d'Urquinaona, continuava fins al passeig de Sant Joan pel carrer de Trafalgar i, des d'aquí, baixava fins al parc de la Ciutadella¹².

antiga en què els templers tingueren possessions a Barcelona (a més de Fuguet, d'altres autors indiquen explícitament el mateix –Ainaud, Gudiol i Verrié, 1947: 32– o de manera implícita – AADD. 1969-1980, vol. 11: 204-205, entrada “Palau Reial Menor”; Carreras, [1916]: 256–). Pel que fa a la propietat templera del Castell del Regomir, val a dir que també és defensada per Alexandre Cirici, que, a més a més, identifica indistintament el Palau Reial Menor, que, com veurem més endavant, ocupà l'àrea on hi havia la residència dels templers a Barcelona, amb el Castell Nou i el Castell del Regomir (en parlar del Palau Reial Menor, afirma que era “anomenat també Castell Nou o Palau de la Reina. Ja antigament existia la fortalesa, anexas a la porta romana. L'any 1334 pertangué als Templers (...)”; Cirici, 1971: 272). Cal dir, en aquest sentit, que ni Francesch Carreras ni Esperança Piquer no fan referència als templers en parlar de la història del Castell del Regomir (Carreras, [1916]: 302; Piquer, 1982: 59).

¹¹ GRANADOS, O. (1982); GARCÍA I GUÀRDIA (1986).

¹² CUBELES, A.; PUIG, F. (2005).

4.2. L'Hospital de Sant Sever.

Mossèn Alomar va fundar el 1412, al carrer de la Palla, l'Hospital de Sant Sever per atendre als clergues pobres i malalts de la diòcesi barcelonina. Només es conserva, enclavada en una construcció amb aparença de casa de veïns de principi del segle XIX, la porta de la capella, amb una fornícula formada per una serliana que, tot i crear un repertori clàssic, està organitzada amb mentalitat encara goticitzant. Hi apareix gravada la data, 1562, indicant una reforma de la construcció medieval. Fins al 1937 hi hagué, ocultes dins la triple fornícula, les imatges del bisbe Sant Oleguer, desapareguda, acompanyat de dos orants, ara al Museu l'Art de Catalunya, obres atribuïdes a l'escultor del quatrecent, Pere Oller. El retaule de la capella, sota l'advocació del mateix sant i avui al Museu Diocesà, fou contractat el 1541 pels pintors portuguesos Enrique Fernandes i Pedro Nunyes i és una de les millors realitzacions del XVI català.

4.3. Antecedents arqueològics.

Intervenció 004/06 (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3315>)

L'any 2006 es va realitzar una intervenció arqueològica que tenia com a finalitat documentar les cotes de fonamentació dels paraments i ampliar el coneixement de l'estat patrimonial del subsòl, per tal de plantejar plantes subterrànies. El projecte inicial va preveure la realització de 7 cales, 5 de les quals eren reobertures de les realitzades en la intervenció 012/05, amb l'objectiu prioritari d'obtenir informació sobre els fonaments de l'edifici. Aquest s'amplià per tal d'incloure la realització de 10 noves cales de sondeig, anàlogues a les realitzades fins aquell moment, a més de 4 excavacions de rebaix en extensió en quatre sectors de l'immoble.

Arran de la intervenció les cales de sondeig permeteren documentar els fonaments de les obres de fàbrica de les àrees o sectors de l'excavació (pati; pòrtics o arcades sud i est; sagristia; església i androna; i entrada del 19 i locals 1 i 3) per tal d'ajudar a l'establiment de la seqüència constructiva de l'edifici i relacionar-la amb la cronocultural.

En relació a la xarxa hidràulica de l'hospital, com a principal fita, la descoberta més destacable correspon a un conjunt de conduccions, drenatges, canals hidràulics i pous

que es poden posar en relació als diferents sectors d'excavació, sent un element comú a tots i, per tant, al conjunt d'edificacions que conformaven l'antic hospital de Sant Sever. D'aquest conjunt, es pot dir que la fesomia, mètodes i materials amb que estaven construïts mostren un alt grau d'homogeneïtat, fet que permet afirmar que totes elles foren realitzades en el mateix període cronològic. La xarxa es distribuïa per recollir les aigües de diverses baixants ubicades en diferents punts del pati i conduir-les vers el cantó sud-oriental, on s'unificaven, juntament amb les procedents de les estances superiors, ubicades en la banda meridional del pati a través d'una conducció. Aquest conjunt estava connectat amb les estructures hidràuliques de l'església a través de les canalitzacions presents al passadís entre l'androna i el pòrtic oriental les de l'androna, que finalment desembocaven en la canal que travessar longitudinalment aquest espai.

Juntament a aquest conjunt, aparegueren dos pous circulars ubicats en el centre i part oriental del pati que no semblaven estar directament connectats a la xarxa principal del sistema descrit i de probable adscripció baixmedieval.

En quant a la cronologia de les citades estructures, o millor dit, al lloc que ocupen en la seqüència constructiva de l'immoble actual, les dades obtingudes ens senyalen l'últim quart del segle XVIII, dins dels processos de reforma que es porten a terme en les instal·lacions de l'hospital de Sant Sever.

Sembla que el marc arquitectònic original del segle XVI no va sofrir cap transformació fins el segle XVIII, quan es portaren a terme una sèrie de reformes en tot el conjunt. Aquestes suposaren la reforma completa de les estances hospitalàries amb la construcció de les galeries o pòrtics amb voltes, així com la xarxa de canalitzacions de desguàs localitzada al pati, principal conjunt documentat en la present intervenció. Aquestes reformes suposaren un ús majoritari del totxo, material emprat a les voltes i pilars de les galeries així com en altres intervencions menors (murs de separació, verdugades, massissat d'obertures). D'altra banda, les obres de reforma també poden observar-se en la presència de materials d'època moderna en els estrats de farciment de la cel·la, fruit de la refeta del paviment d'aquestes estances.

[Intervenció 016/07 \(http://cartaarqueologica.bcn.cat/774\)](http://cartaarqueologica.bcn.cat/774)

La intervenció arqueològica efectuada al carrer de la Palla, núm. 19-21 va consistir en l'excavació en extensió de tota l'àrea afectada per la construcció d'un soterrani. Degut

a la complexitat de la configuració interna de l'immoble, es va dividir l'àrea d'actuació en nou sectors:

-Sector 1: corresponia a l'espai que ocupava l'església de l'hospital de Sant Sever. En aquest sector, amb una superfície d'uns 77 m², es va assolir una profunditat de 3,14 m., a la zona de la cripta, i 2,54 m. al costat de l'entrada.

-Sector 2: el claustre o pati, amb una superfície de 63 m², es trobava delimitat per l'església a l'est; per dues galeries porticades, al sud i a l'oest i, finalment, per una altra galeria, actualment desapareguda, i la sagristia al nord. Es va excavar una seqüència estratigràfica amb una fondària màxima d'1,80 m. respecte a la cota inicial.

-Sector 3: aquest àmbit de la intervenció corresponia a la zona de pas o passadís que comunicava l'androna, situada a l'oest, amb el pati o claustre, localitzat al nord. La seva superfície era d'uns 12 m² i es va assolir una fondària fins al terreny geològic que oscil·lava entre 1,74 m. i 2,94 m.

-Sector 4: espai que ocupava l'antic celler, rebost i pastador de l'hospital. L'àrea prospectada dins d'aquest sector, amb una superfície d'uns 22 m², va assolir una profunditat d'uns 2,50 m. fins al terreny geològic.

-Sector 5: androna o pati interior. Situat al costat de l'entrada de l'església, es va excavar parcialment un espai de morfologia el·líptica de 7,7 m².

-Sector 6: La sagristia, de planta gairebé quadrada coberta amb volta d'aresta, presentava una superfície d'aproximadament 18 m². A diferència dels anteriors sectors tan sols es va realitzar una excavació parcial d'uns 0,50-0,60 m de fondària.

-Sector 7: capella de l'església i àmbits localitzats darrera d'aquesta. L'estança es caracteritzava per les seves reduïdes dimensions, aproximadament uns 9,5 m²., amb una planta rectangular. Pel que fa a la cambra situada darrera de la capella, amb una superfície de 29,60 m²., es va realitzar un rebaix general de 0,50-0,80 m de fondària.

-Sector 8: galeries o pòrtics que volten el claustre de l'hospital. La zona excavada de la galeria del claustre, va ser d'una superfície de 17,62 m². Cal dir que aquest sector, excavat parcialment a les campanyes dels anys 2005 i 2006, també es va rebaixar parcialment fins assolir la cota establerta per direcció d'obra.

-Sector 9: arxius i estudis. Espai que, situat al costat de l'accés a l'hospital, es destinarà a una estació elèctrica. Aquest sector no s'excavarà fins que es repleguin les obres de reforma de l'edifici.

A partir de l'anàlisi de les relacions estratigràfiques, dels materials recuperats, i de les estructures documentades es van poder establir un seguit de fases o moments cronològics:

La fase més antiga que es va documentar corresponia a una estructura negativa artificial localitzada als sectors 1, 3 i 4, que es relacionava amb el sistema defensiu de la colònia de *Barcino*. Es tractava d'un vall o fossat complementari que envoltava el recinte emmurallat, anomenat *fossa fastigata* (JOHNSON, A, 1983), que transcorria més o menys paral·lel a la cara exterior de la muralla, situada a uns 45 m. de distància en direcció sud. L'estructura es configurava a partir d'un retall practicat directament en el terreny geològic amb un perfil en forma d'U, del qual es va recuperar una longitud total d'11,99 m., una amplada superior de 5,60 m. i una potència estratigràfica que oscil·lava entre 1,24 i 1,40 m. de fondària. La construcció d'aquest sistema defensiu s'hauria de situar en el mateix moment o immediatament després de la construcció de la primera muralla de *Barcino*, és a dir, entorn al segle I dC. En aquesta intervenció no es van poder documentar nivells amb una cronologia propera al moment de construcció de l'estructura. Però sí que es va poder constatar l'amortització d'una forma progressiva des dels segles III - IV fins al V dC, perdent d'aquesta forma la seva funció originària amb el temps. Posteriorment a la construcció d'aquesta estructura i al inici del seu colgament, a banda de la presència d'algunes fosses de funcionalitat indeterminada al sector nord del pati es va trobar una petita necròpolis. Aquesta es trobava formada per dues fosses practicades en el terreny geològic amb enterraments individuals que es disposaven de la mateixa manera, és a dir, orientades en direcció nord-oest/sud-est i sense cap tipus d'aixovar o element ornamental. A nivell tipològic un dels enterraments es diposità en una fossa simple, sense que es documentés cap tipus de coberta o calaix i, d'altra banda, el segon individu, molt malmès per les filtracions de ciment procedents de les pantalles del soterrani, conservava part de la caixa de *tegulae* encabida en una fossa de planta rectangular. A partir de la seqüència estratigràfica, es va atribuir a aquests enterraments una àmplia cronologia entre els segles III i IV dC.

Als segles V - VI dC, l'ocupació d'aquest espai va disminuir substancialment. D'aquests moments tan sols van aparèixer algunes fosses de morfologia i funció indeterminada; dues estructures de combustió i una alineació de pedres que es van vincular amb

diverses ocupacions relacionades amb activitats de caràcter temporal o esporàdic. L'absència d'estructures o restes rellevants fins a època baix medieval responia òbviament al fet que es tractava d'un indret no urbanitzable, ja que es situava a pocs metres de l'exterior del recinte emmurallat. No obstant, es va documentar la presència de ceràmiques de superfície espatulades de tradició carolíngia, cronològicament situades entre els segles IX - X, en nivells amb força quantitat de materials ceràmics dels segles V - VII dC, que no es relacionaven amb cap estructura d'habitació.

Així, doncs, les restes constructives més antigues no es van trobar fins a l'edificació d'un conjunt de cases d'època baix medieval (segles XIII - XIV) sobre les quals s'establí l'hospital. Lògicament les successives modificacions i reformes estructurals de l'edifici, principalment les del segle XVIII i XIX, van alterar notablement la fisonomia de les construccions originals. A nivell arqueològic, en primer lloc, es va detectar una anivellació o arranjamnt de la zona prèvia a la construcció de les edificacions. A la major part dels sectors es va documentar la presència d'un nivell d'argiles de color marró fosc amb material ceràmic dels segles XIII - XIV, bàsicament fragments decorats amb policromia del tipus verd i manganès, així com de ceràmica vidriada. A continuació, a migdia de l'actual església, es va trobar un mur de fonamentació que, amb una orientació est/oest, travessava bona part del immoble i funcionava com una mena d'eix transversal o límit entre la zona d'hàbitat i l'hort, situat a la part posterior de la finca. A aquesta estructura se li recolzava un tram de mur mitger orientat nord/sud, que delimitava dos àmbits, parcialment documentat ja que s'estenia fora de l'àrea on es va realitzar l'excavació. D'altra banda, entre els Sectors 2 i 3, es va localitzar una altra estructura de fonamentació, en aquest cas de planta quadrada que funcionava com una mena de contrafort del mur transversal. A l'oest del mur mitger, dins d'uns dels àmbits de la zona destinada a l'hàbitat, va aparèixer el dipòsit subterrani on es conduïen les aigües brutes o residuals de l'edifici. En canvi, cap a l'est, es van trobar un conjunt de pous o retalls de molta profunditat i de boca relativament estreta, així com una estructura de funcionalitat indeterminada. D'altra banda, a l'antic pati o hort de l'edificació baix medieval, es van trobar dues fosses de grans dimensions. La primera, situada en el sector de la capçalera de l'església, es trobava molt malmesa arran de la construcció de la cripta. En canvi, la segona, localitzada al nord-oest del pati, fou reblerta amb dos estrats força homogenis compostos d'argiles,

llims i graves, amb evidències d'haver contingut aigües estancades. El retall semblava relacionar-se amb una estructura pètria o muret de pedra seca situat molt a prop del límit superior est de la fossa. Aquest conjunt, es va interpretar com una bassa que permetria la recollida i contenció d'aigües d'origen pluvial o recaptades de torrents o rieres properes. Finalment, a nivell general, la major part d'aquestes estructures foren obliterades entre els segles XV i XVI.

Al segle XVI, es van construir nous espais i instal·lacions per satisfer les necessitats sanitàries i espirituals dels malats que residien a l'hospital. Habilitada a la part posterior del immoble, s'edificà una església d'una sola nau de planta rectangular amb la capçalera plana. A partir de la seva disposició, tècnica constructiva dels murs, així com pel retaule conservat actualment al Museu Diocesà de Barcelona, l'origen o construcció d'aquest espai es produeix a la primera meitat del segle XVI. Cal dir que en aquesta intervenció no es va documentar cap estructura o nivell de circulació associada a l'església original, ja que segurament es van veure afectats per les reformes dels segles XVIII i XIX. L'espai de culte es completava amb una capella dedicada a la mare de déu, situada al lateral est de l'església, i una sagristia. Aquesta última, de planta quadrada coberta amb volta d'aresta, es localitzava al costat oest de la capçalera quedant integrada dins del pati o claustre de l'hospital. Segons es desprèn de l'estudi històric de la finca, sembla que aquesta es va construir al llarg del segle XVI, un cop aixecada l'església (ORTEGA i VILLAVARDE, 2004). L'excavació parcial de l'interior de la sagristia va permetre la documentació d'un conjunt de fonamentacions o basaments de petites dimensions i planta quadrada que ocupaven la totalitat de l'estança. A partir de la morfologia i distribució d'aquestes estructures, es va interpretar que el terra o paviment original de la sagristia, probablement de fusta, es recolzava sobre aquests pilars que alhora estarien col·locats directament a sobre o enterrats superficialment sobre el terreny ja rebaixat. Aquesta tarima o plataforma elevada resultaria un mecanisme eficaç que permetria l'evaporació de la humitat a través d'una cambra ventilada i d'uns dispositius o canals que facilitarien la circulació de l'aire. D'aquesta forma, es protegien o salvaguardaven objectes de valor que s'hi custodiaven, com per exemple ornaments, vasos sagrats o el registre parroquial.

Pel que fa les estructures d'hàbitat, dins de l'espai destinat al celler, rebost i pastador de l'hospital (Sector 4), es va documentar l'obliteració d'un dipòsit o fossa sèptica i

d'una estructura indeterminada . D'altra banda, al Sector 2 o pati es localitzaren dos pous dels quals no es va poder precisar la seva cronologia, encara que la presència d'un pou dins d'aquest espai es documenta d'antic. La reforma més important de l'hospital, detectada tant a nivell arquitectònic com arqueològic, es va produir a la segona meitat del segle XVIII . En aquell moment es va desenvolupar un procés de remodelació integral que acabarà per configurar l'actual estructuració interna de l'edifici, així com la construcció d'una nova i àmplia xarxa de canalitzacions de desguàs. També destaca la construcció de les galeries o pòrtics del claustre o pati que es localitza a la part posterior de l'edificació.

Arqueològicament, es constatà l'aparició de nous espais o àmbits, com el situat entre l'actual passadís que connectava el pati interior amb el claustre i la cantonada sud-est de l'església. Aquesta estança, delimitada per tres murs de nova planta, aprofitava com a límit oest el mur mitger d'origen baix medieval, localitzat a la zona septentrional de l'actual església. D'altra banda, es van construir les galeries o pòrtics que volten el sector sud i oest del claustre de l'hospital, que funcionarien com espais de circulació i distribució de les habitacions o estances situades a la part posterior del immoble, com per exemple les cel·les pels malalts mentals. D'aquesta construcció, al sector nord-oest del pati, es va localitzar un basament d'un dels arcs de la galeria que, juntament amb la sagristia, tancava aquest sector del claustre.

També s'amplià el sistema de drenatge de residus domèstics, amb la proliferació de conduccions, pous, fosses sèptiques... la major part situades a l'interior de les galeries o pòrtics del claustre. D'aquest conjunt d'estructures en destacava la canalització central, la qual es va documentar en gran part del seu recorregut: procedia del claustre, traspassava el mur que delimitava l'església, després realitzava un gir en direcció al pati interior o androna fins arribar al carrer. Dins d'aquesta fase es documentà també l'obliteració del terra elevat de la sagristia, mitjançant un estrat de reompliment amb restes ceràmiques procedents d'un taller de terrissaire.

Finalment, als segles XIX-XX, es realitzaren les darreres actuacions o remodelacions de l'immoble que va anar adquirint un caràcter domèstic, ja que les plantes superiors es van destinar majoritàriament al lloguer d'estances. Aquesta nova funció de l'hospital provocà la construcció del segon al quart pis, així com una reconfiguració dels accessos. En aquest sentit, a la cantonada sud-est del pati, va aparèixer un conjunt

d'estructures que corresponien a les fonamentacions d'una escala pel personal de l'hospital que permetria un accés exclusiu o diferenciat dels llogaters a les plantes superiors.

D'altra banda, l'estança o àmbit de la fase anterior que es situava al Sector 3 va ser amortitzada i sobre ella es va construir un mur o nou límit de l'església, com un passadís per accedir des de l'androna o pati interior al claustre. Aquesta ampliació de l'espai de culte també es podia apreciar en la contraposició de la factura dels murs que delimitaven l'església: mentre que els murs originaris eren de carreus perfectament disposats en fileres lligats amb morter de tipus sorrenc i color ataronjat, l'ampliació del segle XIX, construï amb obra de maçoneria, alguns carreus i maons disposats d'una forma desordenada i lligats amb un morter de calç blanca. Aquesta reforma semblava relacionar-se amb la divisió interna de l'església en dues plantes, projectant a tota la nau l'espai destinat al cor.

Finalment, dins d'aquesta fase trobem una sepultura o cripta al subsòl de l'antic espai de culte. Segons la documentació conservada, l'any 1615 es va construir una primera sepultura on s'enterraven els malalts que morien a l'hospital, però al segle XIX se'n va obrar una de nova, que és la que es conservava fins a l'actualitat. L'any 1925, moment en què es va traslladar l'hospital al seminari major de les Corts, l'estructura fou buidada i, per tant, abandonada (VILLAVARDE I ORTEGA, 2004). Situada a la meitat nord de l'església, es caracteritzava per una construcció de planta rectangular coberta per una volta a plec de llibre obrada amb maons i elements constructius aprofitats. El paviment o enrajolat del sòl es trobava integrat també per maons rectangulars de 30 x 15 cm. disposats a la mescla. Segellant la cripta, es va trobar una làpida de pedra de tipus basàltic, amb dues perforacions a la part central que facilitaríen l'aixecament de la llosa en el moment d'obrir o tancar la sepultura.

5. METODOLOGIA

La metodologia arqueològica aplicada ha estat la basada en el mètode de registre utilitzat per E. C. Harris (1979) i per A. Carandini (1981). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen, realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom d'Unitat Estratigràfica (UE) que individualitza els uns del altres. Cada UE es registra en una fitxa on s'indica la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques amb les que es relaciona.

La identificació estratigràfica s'ha realitzat segons l'ordre d'aparició durant el procés d'excavació, utilitzant una clau, en aquest cas, de quatre dígit (UE 1000) per a les unitats estratigràfiques localitzades en el sondeig, i de cinc dígit en la designació dels fets arqueològics detectats a les cales de cimentació de l'edifici.

Aquest mètode a més inclou la realització de material gràfic, constituït per plantes i seccions, les quals proporcionen, respectivament, una visió diacrònica i sincrònica de les troballes recuperats. La planimetria s'ha realitzat amb el sistema de referència geodèsic ETRS89.

Cal afegir el material fotogràfic imprescindible per a la constància visual dels treballs efectuats.

El possible material arqueològic extret en la present intervenció estarà codificat amb el número 158, junt amb l'any en què s'ha dut a terme l'actuació arqueològica, 2017, i finalment la UE a la qual pertany, **158/17-1000-01**, aquest últim dígit s'ha emprat en aquells materials amb característiques peculiars o inèdits que han estat dibuixats.

6. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS

El seguiment i corresponent control arqueològic del qual és objecte aquesta memòria, es va iniciar el dia 7 de febrer de 2018. El control arqueològic de les obres es va dur a terme segons el requeriment del projecte d'intervenció per tal d'engegar el procés de recerca preventiva necessari per a la localització i documentació de les possibles restes patrimonials que poguessin veure's afectades per l'actuació urbanística, amb l'objectiu que marca la llei de Patrimoni i el Decret 78/2002.

El buidatge de terres, s'efectuà de forma manual per part dels operaris de l'obra i per arqueòlegs, sota el corresponent control visual per part de la direcció tècnica, i l'excavació per part de la mateixa, en el cas que l'aparició de restes arqueològiques conservades al subsòl ho han requerit.

Durant el buidatge de terres fou possible documentar diverses estructures que es veuen afectades de manera parcial pel desenvolupament dels treballs.

Com es podrà observar a la planimetria algunes d'aquestes restes (UE's 1003, 1005, 1007, 1028 i 1030) quedaren afectades en trobar-se dins del traç de la rasa de clavegueram que es va realitzar.

Un cop documentat el paviment de les habitacions, fet de rajols de 0'30 per 0'30m lligats amb morter de calç, s'excavà el nivell UE 1001, una capa de terres que cobrien un nou paviment fet de toves de 0,24 m. de costat.

Aquest nou paviment, UE 1002, funcionava amb la UE 1003, que eren les restes de la fonamentació d'un mur que conformava la caixa de l'escala per accedir al pis superior. Té unes dimensions documentades de 3,90x 0,40x 0,30 m. En el seu extrem sud presenta les restes del que correspondria a una porta. Aquesta estructura la situem en un moment cronològic corresponent al segle XIX-XX. (vegeu fotografia 3 i 9)

La rasa de fonamentació del mur UE 1003 tallava dos estrats ubicats al nord d'aquest: les UE 1010 i 1013, les quals oferien una barreja de materials d'època romana i moderna. L'estrat 1013 rebia un retall circular d'1m de diàmetre, UE 1014,- una possible sitja del qual només s'excavaren 0,30 m. de potència.

Més al nord s'exhumà el mur UE 1005 i la claveguera UE 1007. La UE 1005 es tracta de les restes de la fonamentació d'un mur que quedà ocult posteriorment amb la construcció d'una escala tal i com s'aprecia al plànol de la finca dels Quarterons de Garriga i Roca.

L'estructura compta amb unes dimensions de 2,10x0,50x0,20 m. Aquesta estructura es troba profundament afectada per la realització l'any 2008 d'una sèrie de pilotatges per tal de fer una estació transformadora que finalment no es va dur a terme. La fonamentació d'aquest mur presenta pedres mitjanes i grans sense desbastar lligades amb morter taronja amb una presència alta de sorres el que li confereix una consistència poc compacta. Aquesta estructura la situem en un moment cronològic possiblement anterior a la reforma del segle XVIII. (vegeu fotografia 2)

La UE 1007 es tracta de les restes d'una claveguera que funciona recolzada de manera paral·lela al mur UE1005. Està feta amb pedres i maó i té unes dimensions de 1,70x0,50x0,40m. Conservava part de la seva coberta de lloses de pedra tot i que també es troba afectada pels pilotatges que també afecten el mur UE1005. Aquesta estructura la situem en un moment cronològic corresponent al segle XVIII. L'estructura apareixia reblerta per l'estrat UE 1009. (vegeu fotografia 4)

Un cop aixecat el paviment de toves UE 1002 i una capa terres que hi passava per sota, UE 1040, es documentaren dos murs de característiques idèntiques; la UE 1016, perpendicular a la façana i la UE 1028, paral·lel.

La UE 1016 es tracta de les restes de la fonamentació d'un mur que es trobava profundament afectat per la realització d'una sèrie de pilotatges l'any 2008. No es va veure el seu parament perquè només es documenta en planta. Es tracta del mur de separació de les dues crugies paral·leles que hi havia a la planta baixa. Aquest mur té unes dimensions documentades de 1,50x0,60m. Aquesta estructura la situem en un moment cronològic anterior corresponent al segle XVIII. (vegeu fotografia 5)

El mur UE 1028 es tracta de les restes de la fonamentació d'un mur. D'aquesta estructura, que té unes dimensions de 2x0,80m, només se'n conserva una potència de 0,15m. Presenta un morter de color ataronjat, semblant al del mur UE1005, amb força

presència de sorres. Consisteix en la fonamentació del mur que separava dues habitacions dins aquesta crugia. Aquesta estructura la situem en un moment cronològic anterior a la reforma del segle XVIII. (vegeu fotografia 7)

A l'oest del mur UE 1028 la obertura de la rasa va permetre veure l'estructura UE 1030 que es tracta de les restes d'un dipòsit que es documenta de manera parcial, ja que queda dins del traçat de la rasa d'evacuació d'aigües que es realitza durant el buidatge de terres. Té unes dimensions documentades de 1,20x 0,60m. L'estructura aparegué reblerta per la UE 1032, que oferí materials d'època moderna. Aquesta estructura la situem en un moment cronològic anterior al segle XVIII. (vegeu fotografia 8).

Finalment, a tota l'estança es van documentar restes de dos paviments de calç successius, UE 1026 i UE 1027, que haurien funcionat amb els murs UE 1016 i 1028. Aquests nivells oferiren materials datables del s. XVII.

Per sota d'aquests paviments es detectà l'estrat UE 1023 el qual apareixia afectat pel retall UE 1033 (rebliment UE 1034) .

Durant el mes de març es reprengueren els treballs de supervisió arqueològica relacionats amb l'obertura d'una rasa de clavegueram a l'habitació oriental que va permetre documentar les restes de dues estructures, les UE's 1041 i 1042.

La UE 1041 es tracta de les restes de la fonamentació d'un mur que té unes dimensions documentades de 0,80x 0,50x 0,30m. Aquesta estructura fa cantonada amb la UE1042 i presenta un morter flonjo amb forta presència de calç. Situem l'estructura en un moment cronològic anterior al segle XVIII. (vegeu fotografia 10)

La UE 1042 es tracta de les restes de la fonamentació d'un mur que té unes dimensions de 1,50x0,50x0,30m. Aquesta estructura fa cantonada amb la UE1041 i presenta un morter flonjo amb forta presència de calç. La ubiquem en un moment cronològic anterior al segle XVIII. (vegeu fotografia 11)

Finalment, durant el mes d'agost els treballs arqueològics consistiren en l'obertura d'una cala de 2,35m per 8,15m i 4 m de fondària destinada a allotjar l'Estació

Transformadora i que havia estat prèviament emmarcada per un mur pantalla de 0'43m de gruix.

Les feines d'excavació, en aquest cas, s'efectuaren mitjançant una màquina excavadora tipus Bobcat. En primer lloc es va extreure una capa de runa d'uns 0,30m de potència, UE 2001, que permeteren veure una sèrie d'estructures d'època contemporània (segles XIX-XX). Aquestes estructures –clavegueres, riostes i una fossa sèptica-, foren desmuntades amb el previ permís del Servei d'Arqueologia de la Ciutat.

A continuació aparegué l'estrat UE 2002, un nivell d'argiles molt orgàniques de color marró fosc/gris. Aquest estrat comptava amb una potència d'1,50 m. i recolzava directament sobre el tector, UE 2000, un nivell d'argiles amb nòduls de carbonat càlcic que apareixia a 1'80m de la superfície. Sobre els 2,20 m. de fondària apareixia la crosta calcària.

7. CONCLUSIONS

Com veiem la present intervenció ens ha permès documentar de manera molt parcial un seguit d'estructures pertanyents als àmbits de l'hospital de Sant Sever que afronten al carrer de la Palla. Es tracta de les fonamentacions de murs que separen estances, una caixa d'escala i la fonamentació de la mateixa i un possible dipòsit o fossa sèptica pertanyents tots ells a les habitacions que apareixen als quarterons de Garriga i Roca amb els nom de "Tienda".

Els murs UE 1005, 1028, 1016, 1041 i 1042, alguns amb un característic morter de color taronja, es podrien atribuir possiblement a la reforma duta terme a l'hospital durant la segona meitat del segle XVI. Reforça la teoria el fet que el mur UE 1005 quedarà ocult per una escala que, juntament amb el paviment UE 1002 es podria atribuir a la reforma de l'hospital efectuada al segle XVIII- ja apareix al plànol de Garriga i Roca- i que compta amb un característic morter de color blanc.

Planta de l'hospital de sant Sever segons els «Quarterons» de Garriga i Roca (1856—1862). Identificació de les estructures exhumades.

8. **BIBLIOGRAFIA**

AD. (1982). *Gran geografia comarcal de Catalunya. Volum 8: El Barcelonès i el Baix Llobregat*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

CUBELES i BONET, A.; PUIG, F. (2004). "Les fortificacions de Barcelona". AD. *Abajo las murallas!!! 150 anys de l'enderroc de les muralles de Barcelona*. Museu d'Història de la Ciutat. Institut de Cultura. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

FUGUET SANS, J. (1982). "La Comanda Templera de Palau a Barcelona". A: AD. *Catalunya romànica. Vol. XX. El Barcelonès. El Baix Llobregat: 233-236. El Maresme*. Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

GARCIA ESPUCHE, A.; GUÀRDIA BASSOLS, M. (1986). *Espai i societat a la Barcelona preindustrial*. Edicions de la Magrana. Barcelona.

GRANADOS, O. (1976). "Estudios de arqueología romana barcelonesa: la Puerta Decumana o del Noroeste". *Pyrenae. Crónica arqueológica*. 12: 157-171. Universitat de Barcelona. Barcelona.

PALET, J. M. (1994). *Estudi territorial del Pla de Barcelona: Estructuració i evolució del territori entre l'època ibero-romana i l'altmedieval segles II-I aC.- S.X-XI d.C. Estudis i Memòries d'Arqueologia de Barcelona*. Núm. 1. Centre d'Arqueologia de la Ciutat. Institut de Cultura. Barcelona.

PUIG, F. (1999). "Ciutat i muralla de Bàrcino". AD. *Del romà al romànic. Història, art i cultura de la Tarraconense mediterrània entre els segles IV i X: 84-86*. Enciclopèdia Catalana, S. A. Barcelona.

NETGRAFIA

Carta Arqueològica de Barcelona: <http://cartaarqueologica.bcn.cat/>

9. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

9.1. Documentació fotogràfica.

Fotografia 1. Vista general de l'àrea afectada.

Fotografia 2. Detall del mur UE1005. En aquesta imatge marquem l'afectació del mur i de la claveguera UE1007.

Fotografia 3. Detall de la porta en el mur UE1003.

Fotografia 4. Detall de la claveguera 1007.

Fotografia 5. Sitja UE 1014.

Fotografia 6. Sitja UE 1014 un cop buidada.

Fotografia 7. Detall del paviment UE 1002.

Fotografia 8. Detall de la rasa de servei que es va dur a terme durant els treballs.

Fotografia 9. Detall del mur UE1016.

Fotografia 10. Detall del traçat de la rasa realitzada en l'espai intervingut.

Fotografia 11. Detall del mur UE1028. Marquem en vermell l'àrea afectada.

Fotografia 12. Detall del dipòsit UE1030. La línia vermella marca el grau d'afectació.

Fotografia 13. Detall del mur UE1003. En aquesta fotografia marquen l'àrea afectada.

Fotografia 14. Detall de les restes de la fonamentació del mur UE1042.

Fotografia 15. Detall de les restes de la fonamentació del mur UE1041.

Fotografia 16. Inici dels rebaixos.

Fotografia 17. Estructures d'època contemporània.

Fotografia 18. Estructures d'època contemporània.

Fotografia 19. Estructures d'època contemporània.

Fotografia 20. Demolició de les estructures d'època contemporània.

Fotografia 21. Rebaix de terres un cop eliminades les estructures d'època contemporània.

Fotografia 22. Continuació dels rebaixos. S'aprecia l'aparició del tortorà al tall.

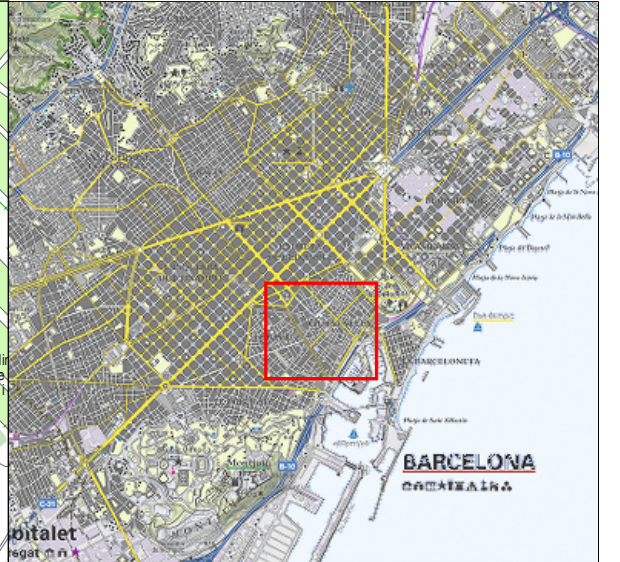
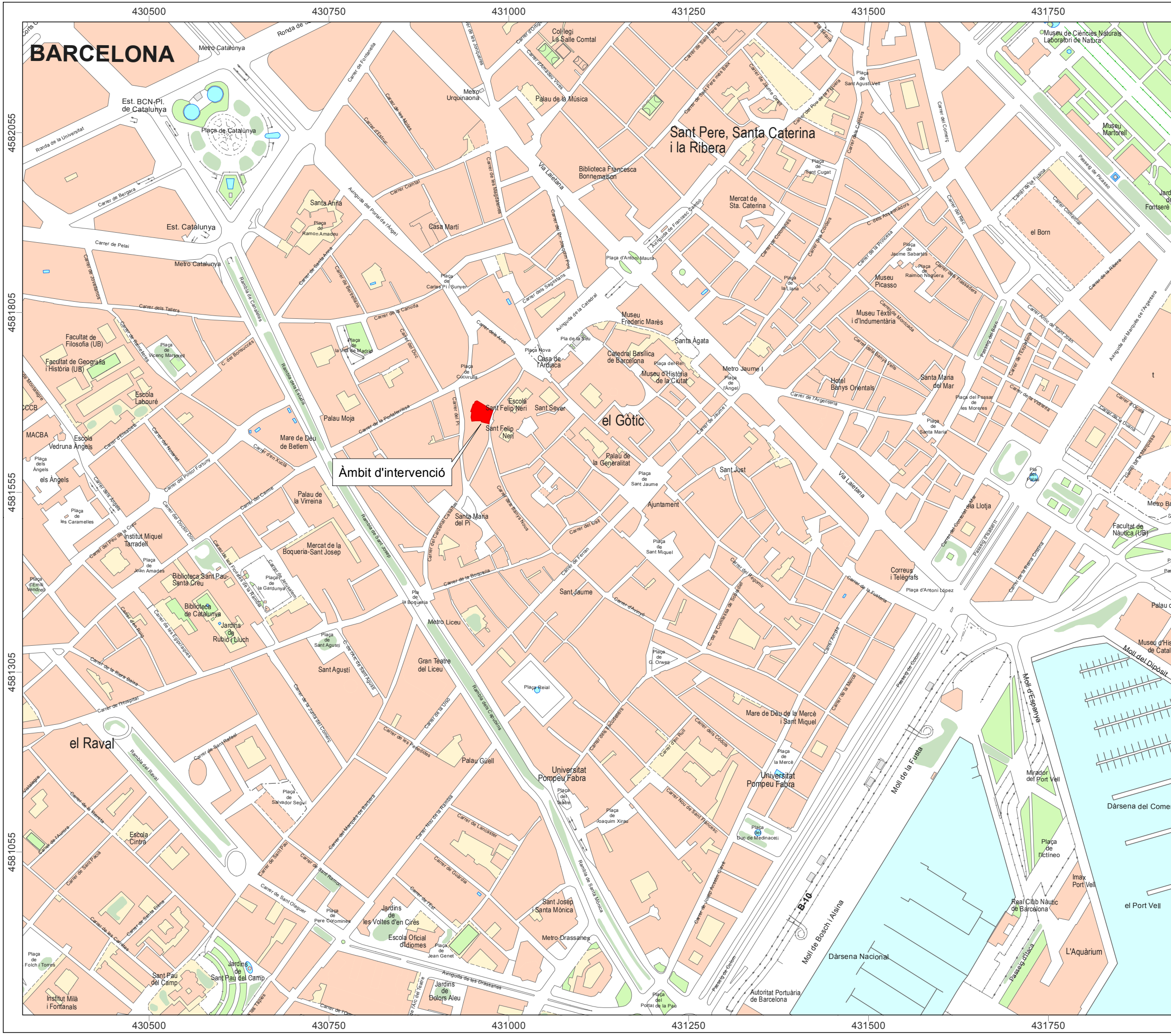
Fotografia 23. Estintolat de la cala.

Fotografia 24. La cala un cop es finalitzaren les feines d'excavació amb màquina.

Memòria de la intervenció arqueològica efectuada al C/ de la Palla, 19-21. (Ciutat Vella, Barcelona).

9.2.Documentació Planimètrica.

NOM DEL PROJECTE

INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA AL
C/ DE LA PALLA, 19-21.

CODI 158/17

MUNICIPI
BARCELONA

DISTRICTE
CIUTAT VELLA

LLEGGENDA

 Àmbit d'intervenció

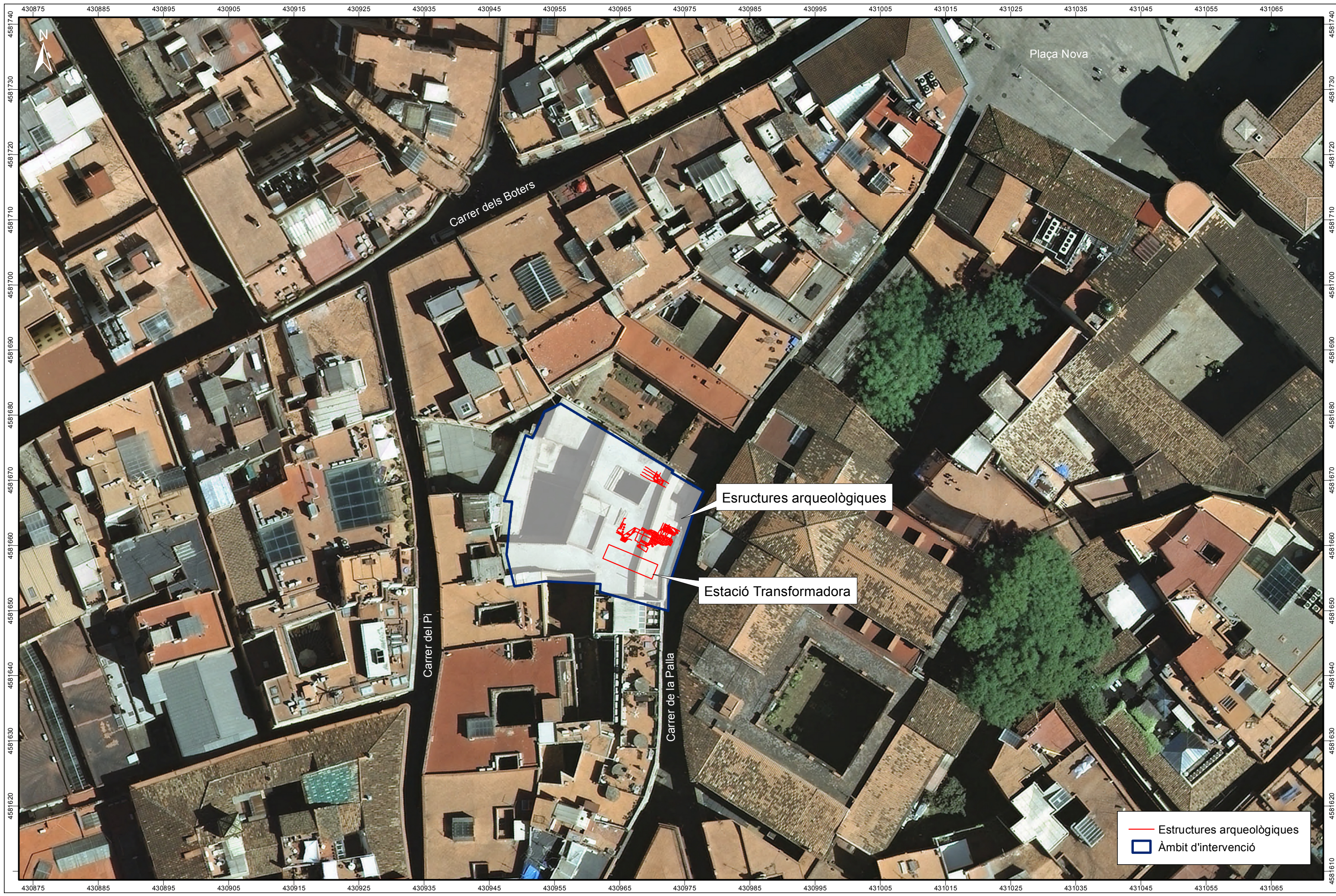

Escala 1:5.000
originals DIN-A3

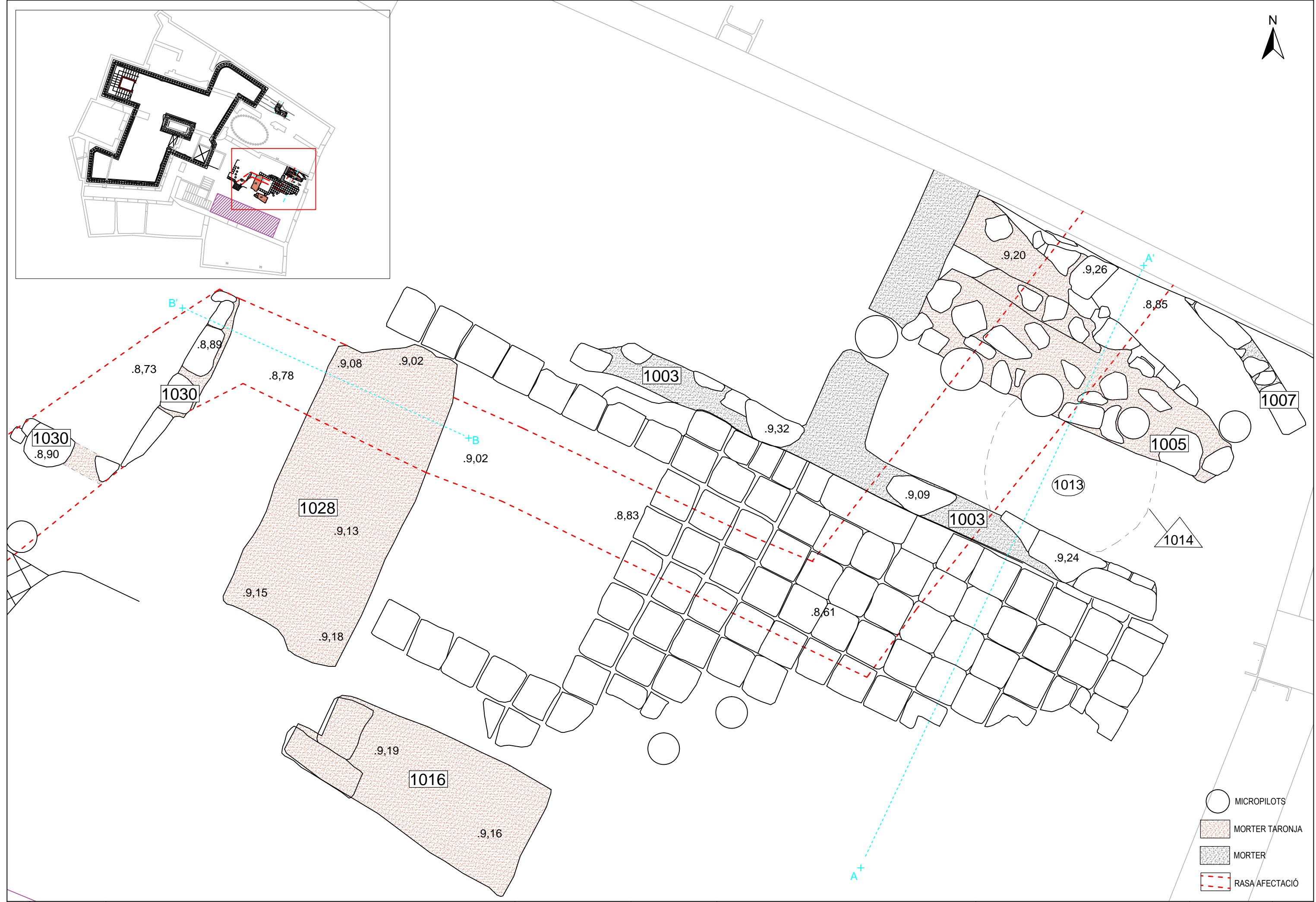
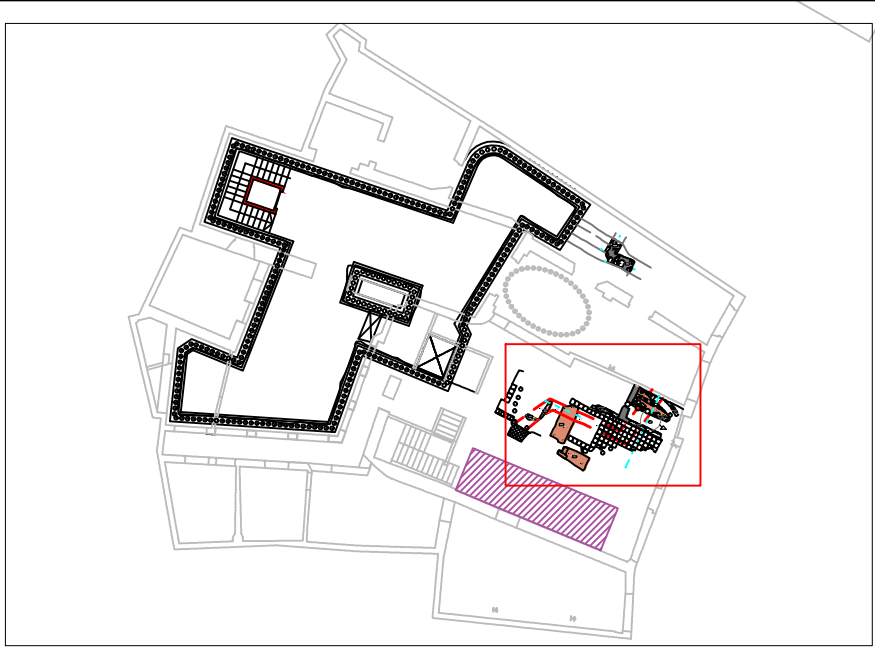

BASE CARTOGRÀFICA: ICC www.icc.cat
PROJECCIÓ UTM FUS 31N / ETRS 89

PLÀNOL NÚM.: 1

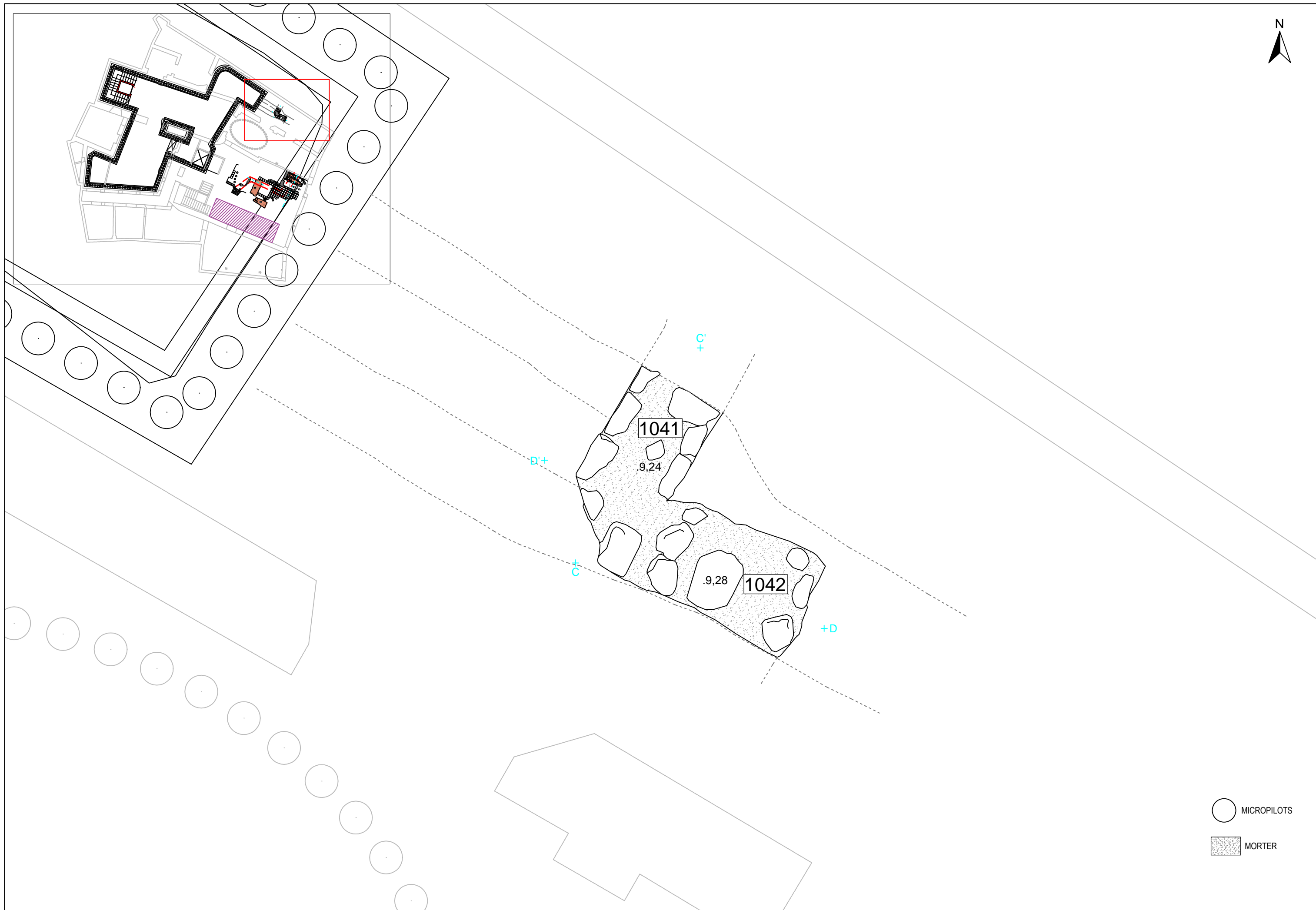

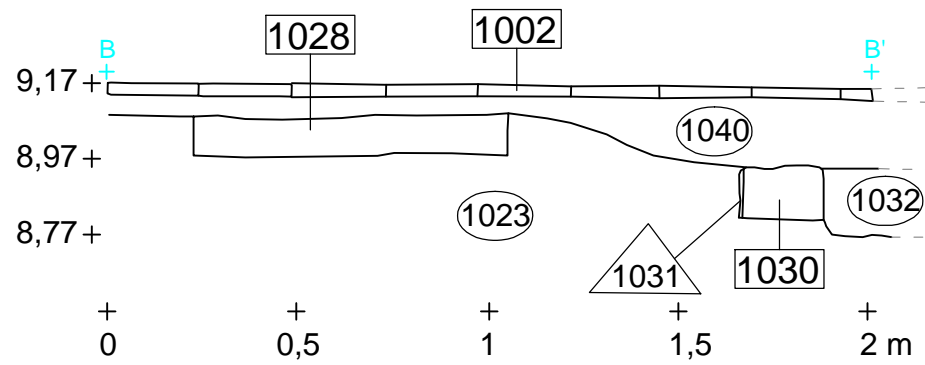
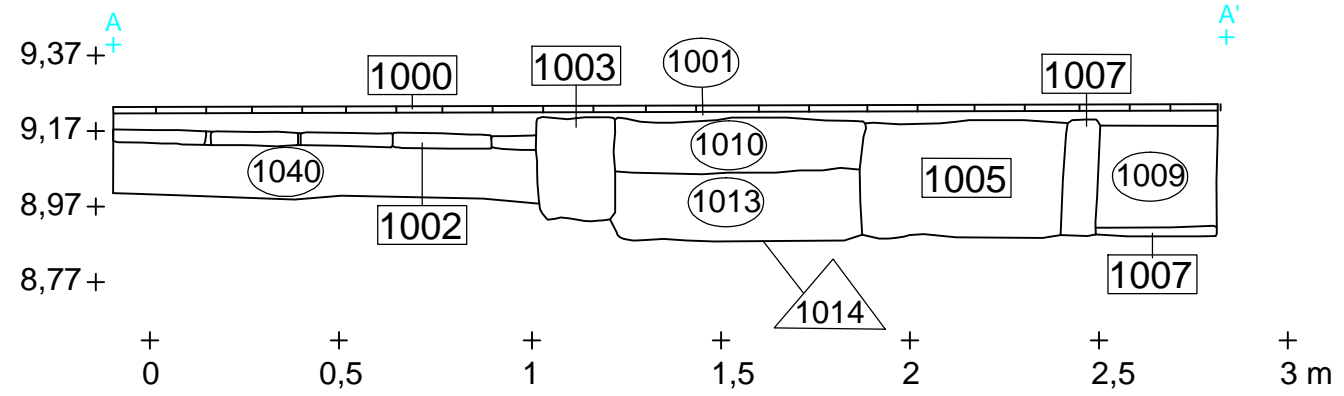

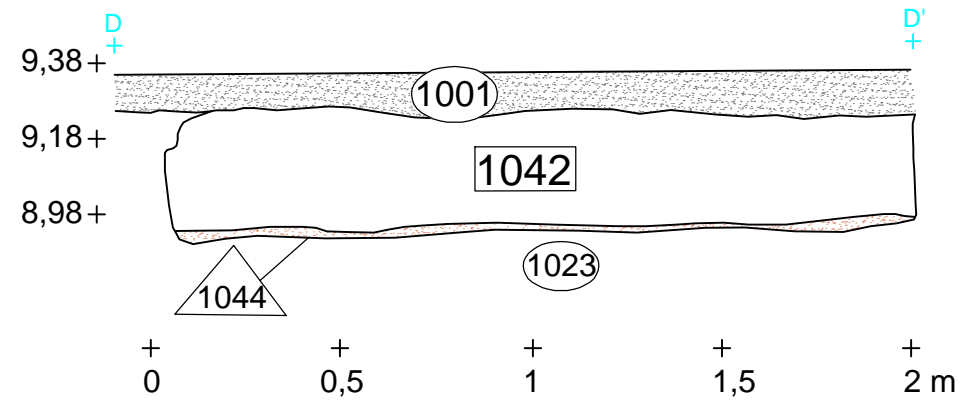
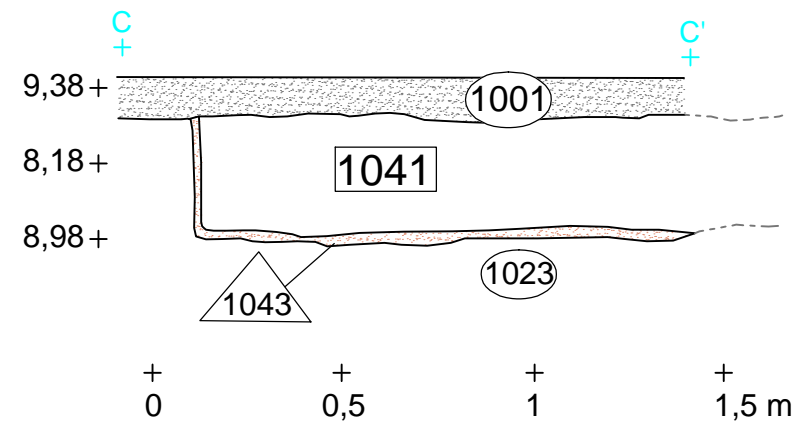
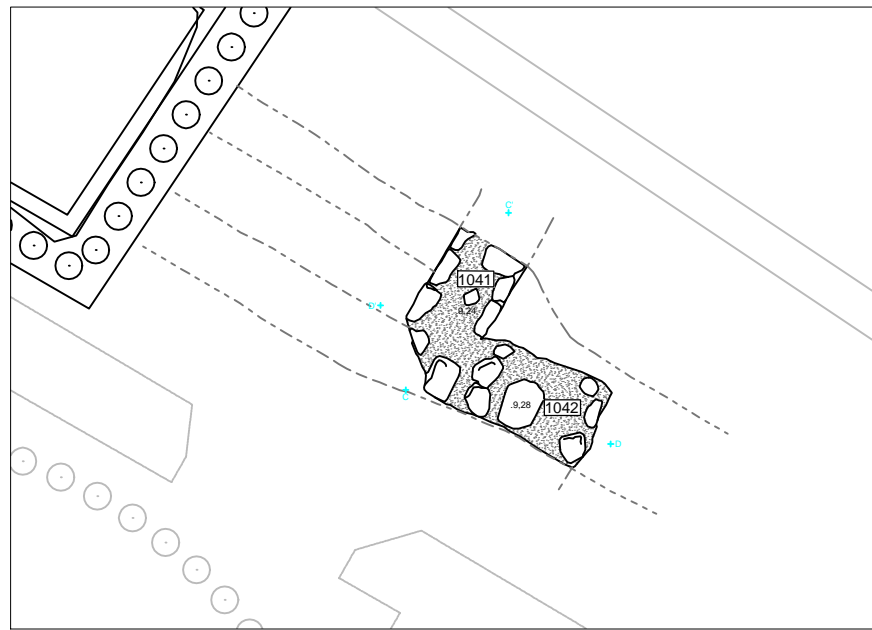
- MICROPILOTS
- MORTER TARONJA
- MORTER
- RASA AFECTACIÓ

- MICROPILOTS
- MORTER

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1001
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Anivellament		
Textura: Argilosa	Consistència: Compacta		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Marró fosc	Cota Superior: 9,23 (en metres)	Cota Inferior: 9,17 (en metres)	
Relacions Físiques:			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)			
Datació:			
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1002
Tipus d'U.E.: Estructura positiva	Definició: Paviment		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Marró clar	Cota Superior: 9,17 (en metres)	Cota Inferior: 9,13 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques:			
Cobreix a: 1040			
És lliura a: 1003			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)			
Datació:			
Interpretació: Paviment de toves de 0'24m de costat.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CÒDI: 158-17		U.E.: 1003	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Mur	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Blanc	Cota Superior: 9,20 (en metres)	Cota Inferior: 8,94 (en metres)	
Amplada: 0,30 (en metres)	Longitud: 3,90 (en metres)		
Relacions Físiques: És cobert per: 1009 Farceix a: 1004 Se li lliura: 1002			
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)		Datació: segle XIX	
Interpretació: Mur que suposa la caixa de l'escala.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CÒDI: 158-17		U.E.: 1004	
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall		Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,20 (en metres)	Cota Inferior: 8,94 (en metres)		
Relacions Físiques: Talla a: 1010 És farcit per: 1003			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Rasa de fonamentació per l'estructura UE 1003.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CÒDI: 158-17		U.E.: 1005	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Mur	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Taronja	Cota Superior: 9,19 (en metres)	Cota Inferior: 8,80 (en metres)	
Amplada: 0,50 (en metres)	Longitud: 2,10 (en metres)		
Relacions Físiques: Farceix a: 1006			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1006
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,19 (en metres)	Cota Inferior: 8,80 (en metres)	
Relacions Físiques: És farcit per: 1005		
Fase Cronològica:		Datació:
Interpretació: Rasa de fonamentació pel mur UE 1005.		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1007
Tipus d'U.E.: Estructura positiva	Definició: Claveguera	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Blanc	Cota Superior: 9,19 (en metres)	Cota Inferior: 8,80 (en metres)
Amplada: 0,40 (en metres)	Longitud: 1,70 (en metres)	
Relacions Físiques: Farceix a: 1008		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:
Interpretació:		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1008
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,19 (en metres)	Cota Inferior: 8,78 (en metres)	
Relacions Físiques: És farcit per: 1007		
Fase Cronològica:		Datació:
Interpretació: Rasa de fonamentació per bastir claveguera UE 1007.		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1009
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Abandonament		
Textura: Argil·losorrenca	Consistència: Compacta		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Marró fosc	Cota Superior: 9,18 (en metres)	Cota Inferior: 8,82 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 1003			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1010
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Anivellament		
Textura: Argilosa	Consistència: Compacta		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Marró fosc	Cota Superior: 9,20 (en metres)	Cota Inferior: 9,10 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 1013 És tallat per: 1004			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1013
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Farciment		
Textura: Argil·losorrenca	Consistència: Compacta		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Gris fosc	Cota Superior: 9,10 (en metres)	Cota Inferior: 8,90 (en metres)	
Relacions Físiques: És cobert per: 1010 Farceix a: 1014			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1014
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Retall indeterminat		
Cota Superior: 9,10 (en metres)	Cota Inferior: 8,90 (en metres)		
Relacions Físiques: És farcit per: 1013			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació: Possible sitja de la qual només s'excavaren 0'20m de potència.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17			U.E.: 1016
Tipus d'U.E.: Estructura positiva	Definició: Mur		
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Taronja	Cota Superior: 9,19 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Amplada: 0,60 (en metres)	Longitud: 1,50 (en metres)		
Relacions Físiques: És cobert per: 1040 Farceix a: 1017			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1017
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,19 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Relacions Físiques: És farcit per: 1016		
Fase Cronològica:		Datació:
Interpretació: Rasa de fonamentació per bastir mur UE 1016.		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1023
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Anivellament	
Textura: Argilosa	Consistència: Compacta	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Marró fosc	Cota Superior: 8,93 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)
Relacions Físiques: És cobert per: 1026-1027 És tallat per: 1033-1043-1044		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:
Interpretació:		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1026
Tipus d'U.E.: Estructura positiva	Definició: Paviment	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Blanc	Cota Superior: 8,90 (en metres)	Cota Inferior: 8,86 (en metres)
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)	
Relacions Físiques: Cobreix a: 1023-1027		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:
Interpretació: Paviment de morter de calç.		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1027	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Paviment	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Blanc	Cota Superior: 8,86 (en metres)	Cota Inferior: 8,83 (en metres)	
Amplada: 0,00 (en metres)	Longitud: 0,00 (en metres)		
Relacions Físiques: Cobreix a: 1023 És cobert per: 1026			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació: Paviment de calç.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1028	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Mur	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Taronja	Cota Superior: 9,15 (en metres)	Cota Inferior: 9,00 (en metres)	
Amplada: 0,80 (en metres)	Longitud: 1,50 (en metres)		
Relacions Físiques: És cobert per: 1040 Farceix a: 1029			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1029	
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall		Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,15 (en metres)	Cota Inferior: 9,00 (en metres)		
Relacions Físiques: És farcit per: 1028			
Fase Cronològica:		Datació:	
Interpretació: Rasa de fonamentació pel mur UE 1028.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1030	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Fossa sèptica	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Taronja	Cota Superior:	8,95 (en metres)	Cota Inferior: 8,82 (en metres)
Amplada: 0,60 (en metres)		Longitud: 1,20 (en metres)	
Relacions Físiques: És cobert per: 1032-1040 Farceix a: 1031			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1031	
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall		Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior:	8,95 (en metres)	Cota Inferior:	8,82 (en metres)
Relacions Físiques: És farcit per: 1030			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació: Rasa de fonamentació per bastir UE 1030.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1032	
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell		Definició: Abandonament	
Textura: Argil-losorrenca		Consistència: Compacta	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Gris fosc	Cota Superior:	8,95 (en metres)	Cota Inferior: 8,72 (en metres)
Relacions Físiques: Cobreix a: 1030 És cobert per: 1040			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1033
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Retall indeterminat	
Cota Superior: 8,90 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)	
Relacions Físiques: Talla a: 1023 És farcit per: 1034		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)	Datació:	
Interpretació:		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1034
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Abandonament	
Textura: Argilosa	Consistència: Compacta	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Marró clar	Cota Superior: 8,90 (en metres)	Cota Inferior: 0,00 (en metres)
Relacions Físiques: Farceix a: 1033		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)	Datació:	
Interpretació:		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1040
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Anivellament	
Textura: Argil·losorrenca	Consistència: Compacta	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Marró fosc	Cota Superior: 9,13 (en metres)	Cota Inferior: 8,95 (en metres)
Relacions Físiques: Cobreix a: 1016-1028-1030-1032 És cobert per: 1002		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)	Datació:	
Interpretació:		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1041	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Mur	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Blanc	Cota Superior: 9,24 (en metres)	Cota Inferior: 9,04 (en metres)	
Amplada: 0,50 (en metres)	Longitud: 0,80 (en metres)		
Relacions Físiques: Farceix a: 1043			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1042	
Tipus d'U.E.: Estructura positiva		Definició: Mur	
Composició Geològica:			
Composició Orgànica:			
Composició Artificial:			
Color: Taronja	Cota Superior: 9,24 (en metres)	Cota Inferior: 8,94 (en metres)	
Amplada: 0,50 (en metres)	Longitud: 1,50 (en metres)		
Relacions Físiques: Farceix a: 1044			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació:			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1043	
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall		Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,24 (en metres)	Cota Inferior: 9,04 (en metres)		
Relacions Físiques: Talla a: 1023 És farcit per: 1041			
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)		Datació:	
Interpretació: Rasa de fonamentació per bastir mur UE 1041.			

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 1044
Tipus d'U.E.: Estructura negativa/retall	Definició: Rasa de fonamentació	
Cota Superior: 9,24 (en metres)	Cota Inferior: 8,94 (en metres)	
Relacions Físiques: Talla a: 1023 És farcit per: 1042		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)	Datació:	
Interpretació: Rasa de fonamentació pel mur UE 1042.		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 2001
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Abandonament	
Textura: Altres	Consistència: Compacta	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Gris	Cota Superior: 9,20 (en metres)	Cota Inferior: 8,90 (en metres)
Relacions Físiques: Cobreix a: 2002		
Fase Cronològica: Època contemporània (XIX-XXI)	Datació:	
Interpretació:		

Nom Jaciment/Codi: CARRER DE LA PALLA, 19-21. CODI: 158-17		U.E.: 2002
Tipus d'U.E.: Estrat/nivell	Definició: Anivellament	
Textura: Argil·losorrenca	Consistència: Compacta	
Composició Geològica:		
Composició Orgànica:		
Composició Artificial:		
Color: Marró fosc	Cota Superior: 8,90 (en metres)	Cota Inferior: 7,40 (en metres)
Relacions Físiques: És cobert per: 2001		
Fase Cronològica: Època moderna (XVI-XVIII)	Datació:	
Interpretació:		

TAULA CODIS PER A INVENTARI DE MATERIALS ARQUEOLÒGICS

CERÀMICA

1. CLASSIFICACIÓ

11000	Prehistòria	13050	campaniana/vernís negre indeterminada
11001	Neolítica	13051	precampaniana
11050	del Coure	13052	campaniana A
11101	del Bronze	13053	campaniana A tardana
11101	del Bronze antic	13054	campaniana B
11102	del Bronze mig	13055	campaniana B-oide
11103	del Bronze final	13056	campaniana C
12000	Protohistòrica sense determinar	13057	campaniana empuritàna
12001	feno-púnica indeterminada	13058	etrusca vernís negre
12002	feno-púnica engalba vermella	13059	imitacions campanianes
12003	feno-púnica engalba negra	13060	vernís negre púnic
12004	no-púnica engalba comuna		
12005	grega d'occident	13100	terra sigillata indeterminada
12050	roja a torn	13101	presigillata
12051	engalba roja	13102	T S precoç
12052	pintada	13103	T S aretina
12053	comuna ibèrica	13104	T S itàlica
12054	grisa de la costa catalana	13105	T S tardo-itàlica
12055	grollera	13106	T S sudgàl·lica
12056	grans recipients d'emmagatzematge	13107	T S marmorata
13000	Món Clàssic sense determinar	13108	T S clara B
13001	grega indeterminada	13109	T S hispànica tardana
13002	<i>buchero nero</i>	13110	T S hispànica indeterminada
13003	àtica figures negres	13111	T S africana A
13004	àtica figures vermelles	13112	T S africana A/D
13005	àtica vernís negre	13113	T S africana A/C
13006	taller de les petites estampetes	13114	T S africana C
13007	taller de Rhode	13115	T S africana D
13008	taller de Nikia-Ion	13116	T S africana indeterminada
13009	taller de pàteres 3 palmetes radials	13117	imitacions T S hispànica
		13118	T S clara
		13119	T S lucente

13120	paleocristina grisa	13300	àmfora indeterminada
13121	paleocristina ataronjada	13301	àmfora massaliota
13122	<i>late Roman C</i>	13302	àmfora feno-púnica
13123	produccions orientals (corintia)	13303	àmfora ebussitana
13124	vidriada romana	13304	àmfora romana
13125	imitacions clara D	13305	àmfora greco-itàlica
13126	paleocristina pintada	13306	àmfora itàlica
		13307	àmfora gà·lica
13150	parets fines indeterminades	13308	àmfora hispànica
13151	parets fines itàliques	13309	àmfora bètica
13152	parets fines d'Acco	13310	àmfora de la Tarraconense
13153	parets fines sudgà·liques	13311	àmfora lusitana
13154	parets fines "clofolla d'ou"	13312	àmfora africana
13155	parets fines hispàniques	13313	àmfora oriental
13156	imitacions parets fines	13314	suports d'àmfores
		13315	amforiscs
13200	llàntia indeterminada	13316	disc terra cuita
13201	llàntia grega	13317	taps
13202	llàntia republicana	13318	fragments vasos retallats
13203	llàntia republicana vernís negre	13319	altres accessoris
13204	llàntia imperial	13320	<i>dollia</i>
13205	llàntia imperial de volutes	13321	àmfora rodia
13206	llàntia imperial de disc	13322	àmfora corintia
13207	llàntia africana de canal	13323	àmfora Samos
13208	llàntia africana		
13209	llàntia africana paleocristiana	13400	comuna a torn oxidada d'època indeterminada
13210	llàntia africana ARS	13401	comuna a mà oxidada d'època indeterminada
		13402	comuna a torn reduïda d'època indeterminada
13250	comuna oxidada	13403	comuna a mà reduïda d'època indeterminada
13251	comuna reduïda	13404	comuna oxidada d'època indeterminada
13252	comuna baix-imperial	13405	comuna reduïda d'època indeterminada
13253	comuna engalba blanca	13406	comuna a torn bescuitada indeterminada
13254	comuna engalba negra		
13255	comuna engalba vermella	13500	comuna oxidada medieval
13256	comuna roig pompejà	13501	comuna reduïda medieval
13257	comuna itàlica	13502	comuna bescuitada medieval
13258	comuna africana de cuina		
13259	comuna emporitana oxidada		
13260	comuna de cuina acurada		
13261	imitacions comuna africana		
13262	comuna bescuitada		
13263	ceràmica comuna de Lípari		
13264	ceràmica daurada		
13265	ceràmica eivissenca tardo antiga		
13266	ceràmica de Pantelleria		
13267	ceràmica itàlica tardo antiga		

14000	Món medieval i modern indeterminat	14126	blanca i blava de la cirera
14001	comuna oxidada a mà	14128	blanca i blava Paterna-Manises
14002	comuna oxidada a torn	14129	blanca i groga “orla d’influència del Renaixement”
14003	comuna oxidada vidriada		
14004	comuna reduïda a mà	14200	reflex metàl·lic
14005	comuna reduïda a torn	14201	reflex metàl·lic producció catalana
14006	comuna reduïda vidriada	14202	reflex metàl·lic de l’ungla
		14203	reflex metàl·lic de sanefa amb gallons
14050	islàmica indeterminada	14204	reflex metàl·lic de sanefa amb fulles
14051	islàmica verd-manganès	14205	reflex metàl·lic de sanefa en negatiu
14052	islàmica melada	14206	reflex metàl·lic decoració floral
14053	islàmica corda seca total	14207	reflex metàl·lic de fons picat
14054	islàmica corda seca parcial	14208	reflex metàl·lic de pinzell-pinta
14055	islàmica esgrafiada	14209	reflex metàl·lic decoració geomètrica
14056	islàmica pintada	14210	reflex metàl·lic amb lletres o anagrames
14057	islàmica daurada reflex metàl·lic	14211	reflex metàl·lic i blava
14058	islàmica a motlle	14212	reflex metàl·lic de Paterna
14059	islàmica comuna oxidada	14213	reflex metàl·lic de Manises
14060	islàmica comuna reduïda	14214	reflex metàl·lic de Paterna-Manises
14061	islàmica manganès sota coberta melada	14215	reflex metàl·lic sanefa reticulada
14062	islàmica vidrada		
14100	vidrada blanca	14250	blanca i manganès
14101	blanca i blava	14251	blanca-manganès blau i manganès
14102	blanca i blava de Barcelona	14252	blanca-manganès verd i manganès
14103	blanca i blava catalana	14253	blanca-manganès verd i manganès de Paterna
14104	blanca i blava d’orles diverses	14254	blanca-manganès verd i manganès de Manises
14105	blanca i blava de la botifarrada	14255	blanca-manganès verd i manganès catalana
14106	blanca i blava de l’arracada	14256	blanca-manganès i verd
14107	blanca i blava d’influència francesa	14257	blanca-manganès i polícroma
14108	blanca i blava de la cirereta		
14109	blanca i blava de faixes o cintes	14300	pisa blanca
14110	blanca i blava de la Segarra	14301	pisa decorada
14111	blanca i blava d’Escornalbou	14302	porcellana
14112	blanca i blava de la panotxa	14303	Pickman/Cartuja
14113	blanca i blava regalats	14304	d’importació
14114	blanca i blava de Poblet	14305	maiolica ligur
14115	blanca i blava de sanefa negativa	14306	polícroma
14116	blanca i blava de transició		
14117	blanca i blava amb la Tau	14400	vaixella segle XX
14118	blanca i blava d’influència de Savona		
14119	blanca i blava corbata o palmera	15000	material ceràmic no recipient
14120	blanca i blava ditada		
14121	blanca i blava de blondes		
14122	blanca i blava de Paterna		
14123	blanca i blava de Manises		
14124	blanca i blava de Manises i groga		
14125	blanca i blava de la figueta		

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SN
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
abocador	AB
escòria	ER
pom agafor	AG
broc	BR
orelleta	OR
peu	PE
pivot	PI
bec	BE

Per a llànties:

<i>Infundibulum</i>	IN
Pico (<i>rostrum</i>)	RO
Orla (<i>margo</i>)	MA
Disc	DI
Volutes	VL

3. TIPOLOGIA: Per materials del Món Clàssic amb una tipologia ja establerta.

ABAS.	Abascal
AFRIC.	Africana
AGUARD.	Aguarod
ALM.	Almagro
ATL.	Atlante
BAIL.	Bailey
BEL.	Beltran
BRUCK.	Bruckner
DECHEL.	Dechelette
DRAG	Dragendorf
DRES.	Dressel
EBUS.	Ebusitana
GOUD.	Goudineau
H.	Hayes
HALT.	Haltern
HERM.	Hermet
KEAY	Keay

LAMB.	Lamboglia
LAIET.	Laietana
LOPEZ	López Mullor
LUDOW.	Ludowici
M.	Morel
MEZQ.	Mezquiriz
OBER.	Oberaden
OELM.	Oelman
OST.	Ostia
OSW.	Oswald
PALL.	Pallarès
PASC.	Pascual
RIG.	Rigoir
RITT.	Ritterling
SAL.	Salomonson
SPT.	Spitzer

4. FORMA: Per a materials no classificats tipològicament. Bàsicament, ceràmiques prehistòriques, medievals i modernes)

Ceràmica a mà:

bol/vas carenat	BCA
bol/vas cilíndric	BCI
bol/vas bitroncocònic	BBT
bol/vas troncocònic	BTR
bol/vas elíptic	BEL
bol/vas globular	BGL
bol/vas globular amb coll	BGC
bol/vas germinat	BGE
bol/vas múltiple	BMU
bol/vas ovoide	BOV
bol/vas perfil en S	BPS
bol/vas semiesfèric	BSE
bol/vas subesfèric o subesfèric de vora exvasada	BSU
copa	COP
cullera	CUL
formatgera	FOR
forma indeterminada	FIN
fragment retallat no perforat	FRN
fragment retallat perforat	FRP
gresol	GES
paleta	PAL
plat carenat	PCA
plat/tapadora	PLT

plata PLA
suport SOP
tassa TAS

Ceràmica a torn:

Ceràmica grega

Alabastró ALA
Àmfora AMF
Aryballos ARY
Hydria HYD
Kalathos KAL
kratera calze KCA
kratera campana KCP
krateracolumnes KCO
kratera volutes KVO
kylix KYL
lebes LEB
lekythos LEK
oinochoe OIN
pelike PEL
skiphos SKI
stamnos STA
ungüentari bulb UBU
ungüentari fusiforme UFU
ungüentari UGU

Ceràmica clàssica, medieval i moderna

abeurador ABE
ampolla AMP
bací BAC
barral BLN
bol BOL
canalobre CAN
cassola CSS
cassola patina cendrosa CSC
càntir CAT
catúfol CAF
colador COL
copa COP
cossi COS
cremaperfums CRP
cubell CUB
escalpeta ESF
escudella ESC
escudella d'orelletes EOR
fogó FOG
formes amb abocador FAB
formes obertes FOB
formes tancades FTA

forma indeterminada FIN
fruiter FRU
gerra GER
gerreta GET
gerro GRR
gibrell GIB
got GOT
greixonera GRE
guardiola GUA
llàntia cassola i bec pessigat LCB
llàntia peu alt LPA
llàntia piquera LPI
llumanera LLU
menjadora MEN
mesura MES
morter MOR
motlle MOT
motlle sigillata MSG
olla OLL
olla patina cendrosa OPC
orsa ORS
pàtera PTT
plat PAT
plat d'ala PDA
plat/tapadora PTA
plat/tapadora vora fumada PTF
plata PLA
plat tallador PTL
poal POA
pot POT
pot de farmàcia PFA
rentamans REN
safata SAF
saler SLR
salsera SAL
servidora SEV
setrill SET
sitra SIT
suport SOP
suport d'anell SAN
suport rodet SRD
tallador TAL
tapadora TAP
tassa TAS
tenalla TEN
test TES
tinter TIN
tupí TUP
urna URN
xocolatera XOC

Material ceràmic no recipient (codi classificació 15000):

artefacte no definit	AND
bola	BLA
cilindres de forn	CFO
dena	DEN
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fragment d'argila indet.	FAI
fussaiola	FUS
joguina	JOG
màscara	MAS
pes de teler circular	PTC
pes de teler oval	PTO
pes de teler rectangular	PTR
pes de teler indeterminat	PTI
pes de teler troncocònic	PTT
pipes	PIP
placa	PLC
rodet	ROD
tres peus terrisser	TPT
disc circular terrisser	DCT
suport llar de foc	SLF
peça circular foradada	PCF

4. TÈCNICA

a mà	MA
a torn	TO
a torn lent	TL
a motlle	MO
motlle cistelleria	MC
ensablada	EN
indeterminada	IN

5. DECORACIÓ

acanalada	AC
aiguada	AG
aplicació	AL
aplicació metàl·lica	AM
aplicació pasta blanca	AL
aplicació pasta roja	AR
aplicació pedres	AP
baquetons	BA
barbotina	BB
bigoti	BI

botons	BO
calada	CA
cordons digitacions	CD
cordons incisió	CI
cordons impressió	CM
cordons llisos	CL
cordons pessigats	CP
ditada	DI
esgrafiada	ES
excisa	EX
impresa canya/os	IO
impresa cardial	IC
impresa cistelleria	IL
impresa digitada	ID
impresa espàtula	IE
impresa estampillada	NP
impresa pinta	LL
impresa punxó	MA
impresa puntillada	MG
impresa raspatllada	MO
impresa teixit	IT
impresa ungulada	IU
impresió fent incisió	IM
impressions diverses	IF
incisa	IN
incisa pintada	NP
llengüeta	LL
mamellons	MA
mangra	MG
motlle	MO
mugró	MU
ondulació en vora	OV
perforada	PF
pessigada	PE
pintada blanca	PB
pintada negra	PN
pintada roja	PR
pintada roig-marronós	PM
polícroma	PP
pseudoexcisa	PS
rodeta	RO
vernís roig	VR

6. PASTA

grollera	GO
grollera oxidada	GO
grollera reduïda	GR
grollera mixta	GM
acurada oxidada	AO

acurada reduïda	AR
acurada mixta	AM
acurada bescuitada	AB
grollera bescuitada	GB
bescuitada	BE
caolinítica	CA

7. ACABATS

allisat	AL
allisat amb fang	AF
arenós	AR
brunyit	BR
encastació de fang	EF
engalbat	EN
esmaltat	EM
espatulat	ES
estriat	ET
marques terrisser	MT
pàtina cendrosa	PC
pentinada	PE
pintat	PI
rugós	RU
<i>strice</i>	ST
vernissat	VE
vidrat	VI

METALL

1. CLASSIFICACIÓ

20000	indeterminat
20001	bronze
20002	ferro
20003	plata
20004	or
20005	plom
20006	aleacions diverses
20007	altres metalls
20008	coure

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap	AGC
alabarda	ALB
àncora	ANC
anell	ANL
anella	ANE
arracada	ARR
arreus de cavall	ARC
artefacte indeterminat	ATI
ast	AST
bala	BAL
barra	BRR
bola/boleta	BLT
bomba	BOM
botó	BOT
braçalet	BRA
braser	BRS
cadena	CAD
clau	CLA
dena	DEN
destral	DRT
diadema	DMA
didal	DID
elements de carro	ECR
elements religiosos	ERE
enformador	ENF
escarpa	EPA
escòria	ESR
escultura	ESC
escut	EST
espasa	ESP
falcata	FAL
fíbula indeterminada	FBI

fíbula anular	FAN
fíbula d'apèndix caudal	FAC
fíbula de bucla	FBU
fíbula de naveta	FNA
fíbulade pivot	FPV
fíbula doble ressort	FDR
fíbula indígena de colze	FIC
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fil/frag. riscle/anell/braçalet	FFR
frontissa	FTS
ganivet	GNV
gerra	GER
globelet	GOB
llingot	LIN
mirall	MRL
moneda	MON
pectoral	PEC
penjant	PJA
pinces	PNC
placa	PLC
pondius	PON
punta fletxa	PFL
punta llança/javelina	PLJ
punxó	PNX
punyal	PNY
serra	SER
sivella	SIV
vas	VAS
xinxeta	XIN

3. TÈCNICA

forja	FJ
fosa	FS
cisellar	CS
repussar	RP
calat	CL

VIDRE

1. CLASSIFICACIÓ

30000	vidre
30001	pasta vítrea
30002	cristall
30003	escòria

2. DEFINICIÓ DEL FRAGMENT

sense forma	SF
sense definir	SD
perfil sencer	PS
vora	VO
nansa	NA
arrencament de nansa	AN
coll	CO
carena	CR
llavi	LL
fons	FO
peu	PE
pivot	PI
bec	BE
pom/agafador	AG
escòria	ER
boca	BO

3. FORMA

fragment no definit	VIN
ampolla	AMP
amforisc	VAR
barreta	BAR
bol	BOL
camafeu	VCS
copa	COP
dena	DEN
element construcció	VEC
element d'ús funerari	VEF
element d'ús personal	VEP
flascons	VFL
gerra	GER
plat	PAT
plata	PLA
setrill	SET
ungüentari	UGU
vas	VAS

4. TÈCNICA

realització no definida	VIN
vidre-mosaic	AMP
motlle decorat	VAF
motlle baix relleu	MB
motlle volum rodó	MR
poliment	VL
tallat	VT
gravat	VG
amb aplicacions	VA
fondi d'or	VO
pintat	VP
bufat	VG

MATERIAL LÍTIC

1. CLASSIFICACIÓ

40000	indeterminat	anell	ANE
40001	sílex	artefacte indeterminat	ATI
40002	quars	artefacte no definit	ATD
40003	jaspi	baix relleu	BAR
40004	granit	bala	BAL
40005	arenisca	bola	BLA
40006	volcànic	braçalet	BRA
40007	micaesquistos	braçalet d'arquer	BÇA
40008	caliça	cassoleta	CTA
40009	marbre	dena	DEN
40010	alabastre	enformador	ENF
40011	conglomerat	escultura	ESC
40012	travertí	figura zoomorfa	FZM
40013	pissarra	figura antropomorfa	FAN
40014	pedres precioses	gresol	GES
40015	minerals	inscripció	INS
40016	fòssils	mà de molí	MMO
40017	rierencs	molí barquiforme	MBA
40018	calcària	molí (roda)	MOL
		morter	MOR
		motlle de fundició	MFU
		peça circular foradada	PCF
		peça circular no perforada	PCN
		pedestal	PED
		penjant	PJA
		placa	PLC
		placa decorada	PDC
		placa foradada	PFD
		punyal	PNY
		sarcòfag	SAR

2. FORMA

pedra tallada no retocada ascla	ASC
pedra tallada no retocada fulla	FLL
pedra tallada no retocada rebuig	REB
nucli fragmentat	FNU
nucli amb còrtex	NCO
nucli sense còrtex	NSC
pedra retocada perforador	PFD
pedra retocada gratador	GRA
pedra retocada rascadora	RAS
pedra retocada làmina de dors	LDO
pedra retocada làmina retocada	LRE
pedra retocada punta de dors	PDO
pedra retocada punta (retoc simple)	PUN
pedra retocada geomètric	GEO
pedra retocada denticulat	DNT
pedra retocada truncadura	TRU
pedra retocada punta de fletxa	PFL
pedra retocada osca	OSC
pedra polida cisell	CIS
pedra polida destal	DTA
allisador	ALS
àncora	ANC

MATERIALS CONSTRUCCIÓ

1. CLASSIFICACIÓ

50000	alabastre
50001	arenisca
50002	elements ceràmics
50003	estuc/arrebossat
50004	fusta
50005	ímbrex
50006	indeterminat
50007	maó
50008	marbre
50009	morter
50010	mosaic
50011	tessel·les
50012	opus signinum
50013	pintura/estuc pintat
50014	rajoles
50015	tegula
50016	tegula “mammata”
50017	tegula de suports
50018	terracotes
50019	tovots/tapial
50020	cornisa
50021	columna
50022	capitell
50023	carreu
50024	antefix
50025	canonada
50026	gàrgola
50027	tubuli
50028	teula vidrada
50029	teula
50030	rajola blanca i blava (XVI)
50031	rajola blanca i blava moderna (XVII-XVIII)
50032	rajola polícroma (XVIII- XIX)
50033	rajola polícroma anterior (XVIII)
50034	rajola blanca i blava anterior (XVIII)
50035	canaló
50036	motllura
50037	rajola vidrada
50038	totxana

MATÈRIA ORGÀNICA

1. CLASSIFICACIÓ

60000	matèria orgànica general
60001	os
60002	ivori
60003	closca
60004	fusta treballada
60005	teixit
60006	cuïro
60007	vegetals
60008	paper
60050	restes antropològiques
60051	macrofauna
60052	microfauna
60053	fauna aquàtica
60054	malacofauna
60055	fusta no treballada
60056	carbó
60057	granes
60058	fauna terrestre no definida

2. FORMA

agulla	AGU
agulla de cap agulla o punxó	AGC
ampolla	AMP
anell	ANE
aplic	APL
artefacte d'os/petxina/ibori	OPI
artefacte no definit	AND
beiana	BEI
bossa	BSA
botó	BOT
braçalet	BRA
caixa	CXA
calçat	CÇA
cistell	CTL
cistelleria	CIS
corda	CDA
corn tallat	COT
cullera	CUL
cullereta tocador	CUT
dau	DAU
dena	DEN
dent decorada	DTD
dent perforada	DTP

diari	DIA
enformador	ENF
espàtula	ESP
falange decorada	FLD
figura antropomorfa	FAN
figura zoomorfa	FZM
fitxa de joc	FIJ
frontissa	FTS
fus	FUS
fusta frag. indet.	FFI
fusta construcció naval	FCO
fusta construcció	FCN
ganxet	GAN
mànec	MEC
marcador	MCD
penjant	PJA
petxina frag. polida	POP
pinta	PNT
polidor	PUL
punta fletxa	PFL
punxó	PNX
punyal	PNY
raspall	RAS
resquill apuntat	RQA
sabates	SAB
tapadora	TAP
teixit	TXI
ullal porc sengnar tallat	UPS

3. TÈCNICA

matèria prima sense modificar	MPS
matèria prima en procés de fabricació	MPF
matèria prima modificada	MPM

MOSTRES PER A ANÀLISIS

70000	terra
70001	morter
70002	pedra
70003	metall
70004	carbó (anàlisi antracològica)
70005	pol·len
70006	granes
70007	llavors
70008	carbó (C14)

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC. CARRER DE LA PALLA 19-21, 158/17 (BARCELONA).

U.E.	Núm. Frag.	Class. Fragm.	Def. Tipo	Tècnica	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions
					Int.	Ext.	Int.	Ext.		
1013	8	60051								
1013	3	14002	SF	FIN	TO	GM				
1013	2	14002	SF	FIN	TO	GO				
1013	1	14002	VO	OLL	TO	GO				
1013	1	13250	SF	FIN	TO	AM				
1013	1	14002	VO	OLL	TO	GM				
1013	1	13111	SF	FIN	TO	AO				
1013	1	13250	SF	FIN	TO	GM				
1013	2	13312	SF	FIN	TO	AO				
1013	1	13250	SF	FIN	TO	AO				

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC. CARRER DE LA PALLA 19-21, 158/17 (BARCELONA).

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions
								Int.	Ext.	Int.	Ext.		
1024		1	13258	SF	FIN	TO	AO						
1024		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI			VERD
1024		1	14003	VO	OLL	TO	AO			VI			MARRÓ
1026		1	13312	SF	AMF	TO	AO						
1026		1	14250	VO	PAT	TO	AO			VI			VERD
1026		1	14103	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		MARRÓ
1026		1	14300	VO	PAT	TO	AO			VI			MARRÓ
1027		1	14300	SF	FIN	TO	AO			VI			MELAT
1027		1	14103	PE	PAT	TO	AO			VI			MELAT
1032		1	14003	VO	GIB	TO	AO				VI		MELAT

INVENTARI DE MATERIAL ARQUEOLÒGIC. CARRER DE LA PALLA 19-21, 158/17 (BARCELONA).

U.E.	Núm.	Frag.	Class.	Def. Fragm.	Tipo	Tècnica	Pasta	Decoració		Acabats		Cronologia	Observacions
								Int.	Ext.	Int.	Ext.		
1034		1	13250	VO	FIN	TO	GO						
1034		1	13258	SF	FIN	TO	AO						
1034		1	13250	VO	FIN	TO	AO						
1034		1	14103	VO	PAT	TO	AO			VI	VI		
1034		1	14103	PE	CAT	TO	AO			VI	VI		
1034		1	14003	SF	FIN	TO	AO			VI	VI		VERD